

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

17^E JAARGANG

WOENSDAG 5 OCTOBER 1932

No. 875

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedlegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: Dr. H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No 145192.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonne's, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

5 OCTOBER 1932.

In den toestand van de geldmarkt kwam geen verandering. De prolongatierente noteerde weder de geheele week 1 pCt.; particulier disconto werd voor $\frac{1}{4}$ à $\frac{1}{2}$ pCt. verhandeld en callgeld bleef voor $\frac{1}{2}$ pCt. aangeboden.

* *

Blijkens den weekstaat van De Nederlandsche Bank is de post binnenlandsche wissels toegenomen met f 862.000. De beleeningen klommen met f 2,2 miljoen. Het voorschot aan het Rijk, vorige week f 4,5 miljoen bedragende, heeft plaats gemaakt voor een tegoed van f 24,1 miljoen. Terwijl de post papier op het buitenland onveranderd bleef, namen de diverse rekeningen onder de activa der Bank toe met f 3,1 miljoen.

De post munt en muntmateriaal is teruggelopen met f 595.000 tengevolge van een vermindering van den voorraad zilver; de goudvoorraad klom met een gering bedrag.

Aan de passiefzijde van de balans vertoont de biljetcirculatie een uitbreiding van f 40,6 miljoen. Daarentegen verminderden de saldi in rekening-courant met f 39,6 miljoen, zijnde het verschil tusschen een daling van de saldi van anderen groot f 63,7 miljoen en de stijging van het saldo van 's Rijks schatkist reeds eerder genoemd. Het beschikbaar metaal-saldo is met f 941.000 ingekrompen; het dekkingsper-

centage bedraagt nagenoeg 83 pCt. evenals de vorige week.

* *

Op de wisselmarkt was het ook deze week buitengewoon stil. Ponden veranderden bijna niet: 8.60 $\frac{1}{2}$ —8.59—8.60 $\frac{1}{2}$. Dollars liepen iets terug: 2.4913—2.4896. \$/£ noteerden bijna onveranderd 3.45 $\frac{1}{2}$. Markten bleven verder aangeboden en kwamen van 59.24 op 59.18. Fransche Francs iets lager: 9.75 $\frac{1}{2}$. Belga's bleven zich tusschen de 34.50 en 34.55 bewegen; slot 34.55. Zwitsersche Francs nog steeds aangeboden: 47.98. Lires onveranderd 12.77 $\frac{1}{2}$. Peseta's schommelden rond de 20.40. Oostenrijksche Shillingen: 35.15. Tsjecho Kronen 7.38. Het Noorden onveranderd. T.T. Batavia wederom hooger: 1.00 $\frac{1}{4}$. Canadeesche Dollars 2.26.

Ook op de termijnmarkt weinig bijzonders. Ponden op één en drie maanden noteerden $\frac{1}{8}$ en $\frac{3}{8}$ c. onder den kassaprijs; Dollars resp. 20 en 45 punten.

In goud ging heel weinig om; Sovereigns waren ca. 12.07, Eagles 2.48 $\frac{7}{16}$. Markten bankpapier waren sterk gezocht ca. 59.15; een oogenblik noteerden ze zelfs boven chèque.

LONDEN, 3 OCTOBER 1932.

De geldmarkt heeft wederom een week van overvloedig geld achter den rug, niettegenstaande het feit dat de laatste dagen van maand en kwartaal in die week vielen. Dergelijke data hebben echter sedert eenige maanden reeds geen merkbaren invloed meer gehad.

Disconto bleef uiterst gemakkelijk tot Vrijdagmorgen, toen het bleek, dat men voor de inschrijving op de nieuwe schatkistpromessen niet bereid was de lage prijzen van de laatste weken te doen gelden. De koersen, waartegen werd ingeschreven, liepen nogal uiteen van $\frac{7}{16}$ tot ongeveer $\frac{14}{16}$ pCt. De gemiddelde prijs, waartegen werd toegewezen, kwam uit op even boven $\frac{9}{16}$ pCt. Het zal te bezien staan, of de markt er mede zal doorgaan zich te verzetten tegen de te lage wisselprijzen en zal trachten langzamerhand een eenigszins remuneratief niveau weder te bereiken.

Bankaccepten noteerden tenslotte $\frac{3}{4}$ pCt.

Bij het bekend maken van de finale cijfers betreffende de conversie van de War Loan, werden tevens de restricties betreffende nieuwe uitgiften gedeeltelijk opgeheven. Australië is de eerste die daarvan gebruik maakt door een conversie van eenige vervallende 5 $\frac{1}{4}$ pCt. leeningen in eene 3 $\frac{1}{2}$ pCt. korte (5-jarige) uitgifte à 97 $\frac{1}{2}$ pCt. Aangenomen wordt, dat de conversie goed ontvangen zal worden.

DE CONFERENTIE VAN STRESA.

I.

Een van de besluiten van de Conferentie van Lusanne strekte tot het in het leven roepen van een Commissie, welke aan de Studiecommissie voor een Europeesche Unie voorstellen zou doen tot het herstel van de Midden- en Oost-Europeesche landen en wel in het bijzonder met betrekking tot:

a. maatregelen om aan de bestaande transfermoelijkheden dezer landen een eind te maken en, onder de noodige waarborgen, een geleidelijke opheffing van de bestaande stelsels van deviezenrestrictie te bewerkstelligen;

b. maatregelen geschikt om het handelsverkeer dezer landen zoowel onderling als met derden te verlevendigen en de moeilijkheden te overwinnen, die voor de agrarische landen van Midden- en Oost-Europa uit de daling der graanprijzen voortvloeien, zulks onder algeheele reserve van de rechten van derde landen.

De Commissie vergaderde te Stresa van 5 tot 20 September. Haar rapport is thans in handen der Studiecommissie voor een Europeesche Unie te Genève.

De orde, waarnaar in de opdracht de twee groepen van problemen op elkander volgen, is de juiste. Ware het toch mogelijk op korten termijn aan de transfermoeilijkheden en deviezenrestricties een eind te maken, dan zou hiermede ongetwijfeld tevens het handelsverkeer zoowel tusschen de betrokken Staten onderling als met derden van zijn voornaamsten kluister bevrijd zijn. Het ligt echter voor de hand, dat de Conferentie hier geen toevormiddel aan de hand heeft te doen. Niettemin bevat het advies der financiële commissie — de Conferentie verdeelde zich al spoedig in twee commissies, deze en een economische en agrarische — een aantal opmerkingen, zoowel positieve als negatieve, die een bespreking in deze kolommen waard zijn. Wij bewaren deze tot de volgende week, om ditmaal, met omkeering van bovenvermelde volgorde, op de voorstellen der Conferentie, die op het gebied van het tweede vraagpunt liggen, nader in te gaan. Als bekend, beperken deze voorstellen zich tot het in dit vraagpunt subsidiair gestelde probleem: de verlichting der moeilijkheden, welke voor de Midden- en Oost-Europeesche landbouwstaten uit de daling der graanprijzen voortvloeien.

Dit vraagstuk heeft reeds een lange voorgeschiedenis. Een reeks conferenties, zoowel in het verband der Europeesche studiecommissie als aanvankelijk daarbuiten, heeft zich sedert Maart 1930 ermede beziggehouden, waarbij de richting, waarin de gedachten zich bewogen, zich allengs duidelijk afteekende.

Allereerst een paar woorden over het karakter van het probleem. Het graanverbruik is, als bekend, kwantitatief zeer weinig gevoelig voor conjunctuurschommelingen. Weliswaar is de wereldproductie niet onbelangrijk gestegen, maar daartegenover hebben de Vereenigde Staten en Canada zeer belangrijke voorraden uit de markt genomen. Een afzetprobleem bestaat mitsdien voor de Europeesche graanlanden niet, slechts een prijsprobleem. Gaat men laag genoeg, dan is voor alle in aanmerking komende graansoorten: tarwe, maïs, rogge en gerst, afzet te vinden.

Oogenschoonlijk is het probleem dus minder ernstig dan dat der landen, die industrieproducten hebben uit te voeren. Deze worden toch zoowel in quantiteit als in prijs getroffen. Daar staat evenwel tegenover, dat als gevolg van een cumulatie van conjuncturele en structurele oorzaken, de prijsdaling bij de meeste graansoorten wel bijzonder erg is geweest. Welke deze structurele oorzaken zijn, is bekend: de rationalisatie en mechanisatie van het grootgraanbedrijf overzee, een weg, waarop de Europeesche graanbouw, gebonden door traditie, grondeigendomsverhoudingen, bevolkingsdichtheid etc. slechts langzaam en met groote moeite kan volgen.

De Europeesche landen, wier eigen graanproductie

INHOUD:

Blz.

DE CONFERENTIE VAN STRESA I door Prof. Mr. Dr. G. W. J. Bruins	778
Nadere cijfers uit de Rijksbegrooting 1932 door Prof. Mr. C. W. de Vries	780
Het donkere punt op de Rijksbegrooting 1933 door S. A. Reitsma	781
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Despecialebanken in Duitschland voor het overwinnen van de credietcrisis door Dr. H. C. Strohmayer ..	782
AANTEKENINGEN:	
Het vraagstuk der productieregeling in de Vereeniging voor de Staathuishoudkunde en de Statistiek	785
INGEZONDEN STUKKEN:	
Herstel van een getalfout betreffende het Rijksreservefonds door Prof. Mr. Dr. H. W. C. Bordewijk	787
MAANDOLJFERS:	
Indexcijfers van Nederlandsche aandelen	787
ONTVANGEN BOEKEN	788
Postcheque- en Girodienst	788
Rijkspostspaarbank	788
Productie der Steenkolen-, Bruinkolen- en Zoutmijnen	788
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	788—796
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten. — Goederenhandel.	

kleiner is dan het eigen verbruik, kunnen zich door invoerrechten of door regelingen als de Nederlandsche tarwewet verweren, maatregelen, die in de meeste gevallen op het oogenblik op een beschermering van 200 pCt. en zelfs meer boven den wereldprijs neerkomen en voor het overige het groote gevaar met zich brengen, dat de noodzakelijke structurele aanpassing achterwege blijft. De exportlanden hebben dit verweermiddel niet en zijn er dus gedurende de overgangperiode, die bovendien onder den extradruk der algemeene crisis staat, wel zeer slecht aan toe.

Een en ander heeft ertoe geleid, dat allengs de voornaamste exportstaten: Polen, Hongarije, Bulgarije, Roemenië en Yougoslavië een hecht bloc zijn gaan vormen, een bloc met rond 70 millioen inwoners, welks politieke beteekenis, zooals voor de hand ligt, niet te onderschatten is. Bovendien heeft Tsjechoslovakië, alhoewel geen graanexportstaat, steeds nauw met de genoemde landen samengewerkt.

In Augustus van dit jaar zijn deze staten laatstelijk te Warschau bijeengekomen. In het aldaar opgestelde program worden in het bijzonder de volgende twee punten naar voren gebracht:

a. preferentie in de Europeesche importlanden, neerkomend op een belangrijke korting op de bestaande invoerrechten en van een omvang voldoende om het geheele graanexcedent op te nemen;

b. instelling in ieder der agrarische landen van een „fonds spécial”, ten einde de centrale banken van de bevrozen landbouwcredieten te ontlasten. Dit fonds zou gevoerd worden door obligaties, uit te geven in de kapitaal-exporteerende landen, welke obligaties niet alleen de garantie zouden hebben der eigen Regering, maar ook van die van het land, waar de emissie zou plaats vinden.

Het voorstel onder b. behoort tot de de volgende week te behandelen materie. Dat onder a. heeft de grondslag voor de besprekingen in de economische en agrarische commissie gevormd.

Verschiedende landen waren trouwens reeds daadwerkelijk tot het toekennen van dergelijke preferenties bij wege van bilaterale overeenkomsten overgegaan. De meeste dezer overeenkomsten — van Frankrijk met Hongarije, Roemenië en Yougoslavië, van Tsjechoslovakië met Yougoslavië en van Italië met Hongarije — betroffen echter geringe hoeveelheden. Zelfs zullen, waar Frankrijk dit jaar zelf exporteur van tarwe zal zijn, de door dit land verleende tarwepreferenties ditmaal in het geheel niet tot uiting komen.

Anders staat het met Duitschland, het land, dat in

Europa verreweg het grootste graantekort heeft en dus hierdoor en door zijn geographische ligging ten opzichte van de productielanden in de eerste plaats door het verlenen van dergelijke preferenties steun kan verlenen. Inderdaad heeft Duitschland overeenkomsten van deze soort zoowel met Hongarije als met Roemenië afgesloten, waarbij voor de geheele binnen normale perken blijvende Hongaarsche tarwen en Roemeensche maïsimport in Duitschland verlagingen van resp. 25 en 40 pCt. op de Deutsche rechten worden verleend. Deze overeenkomsten zijn echter als gevolg van het op de meestbegunstigingsclausule gebaseerde verzet van enkele overzeesche landen, in de eerste plaats de Vereenigde Staten, tot dusver niet in werking getreden.

Aldus in het kort de toestand, toen de Conferentie van Stresa haar arbeid begon.

* * *

Aan de Conferentie werd reeds bij den aanvang der besprekingen door de Fransche delegatie een ontwerp-Conventionie voorgelegd, welke de te verlenen preferenties multilateraal regelde. Hierop volgde een Duitsch ontwerp, dat de preferenties zelf aan bilaterale verdragen tusschen de betrokken landen overliet. Duitschland verklaarde zich daarbij tot krachtige medewerking bereid.

De overweging evenwel, dat, hoe men de zaak ook regelde, het stelsel in het wezen der zaak door een betrekkelijk gering aantal graanimporterende landen gedragen zou moeten worden, heeft ertoe geleid, dat bij de verdere besprekingen een nieuw element is ingevoegd in den vorm van geldelijke bijdragen van die Europeesche landen, die niet door het geven van preferenties aan het stelsel zouden kunnen deelnemen.

Hiermede kwam men echter voor een groote moeilijkheid te staan. Het doel is: de valorisatie van het Midden- en Oost-Europeesche graan, valorisatie niet alleen wat het exportgedeelte betreft, maar ook en in de eerste plaats op de binnenlandsche markt. Op dit doel past als middel het verlenen van preferenties, die het geheele surplus dienen te omvatten, wil hun invloed op de binnenlandsche graanprijzen verzekerd zijn.

Theoretisch ware het mogelijk geweest, dit beginsel ook bij de invoering van geldelijke bijdragen intact te laten, door deze geldelijke bijdragen te doen toekomen aan de preferentie verleende landen, die dan het geheele excedent der betrokken landen preferentieel zouden moeten opnemen, doch omgekeerd in de geldelijke bijdragen een restitutie zouden vinden van een billijk deel van de inkomstderving, die zich in den opbrengst hunner invoerrechten zou doen gevoelen. Het behoeft echter wel geen betoog, dat een dergelijk stelsel voor een reeks van landen niet aanvaardbaar had kunnen zijn. De landbouwstaten zouden dan practisch alleen te doen hebben met de landen, die preferenties verstrekten en met hen moeten onderhandelen, wat, daargelaten nog de mogelijke algemeen-politieke consequenties, ook reeds wat de zuiver materiele tegenprestaties betreft, niettegenstaande alle meestbegunstigingsclausules, de landen, die zich tot geldelijke bijdragen beperkten, in het nadeel zou kunnen doen komen.

Vandaar dat de door de commissie opgestelde en door de Conferentie aanvaarde ontwerp-Conventionie van het beginsel uitgaat, dat de participaties der deelnemende landen direct aan de exportlanden ten goede komen, waarbij het aan de deelnemende landen wordt overgelaten, aan deze bijdragen hetzij den vorm van preferenties, hetzij den vorm van directe geldelijke bijdragen aan de landbouwstaten te geven. Hieruit volgt evenwel, dat wat bij een stelsel van preferenties voor het geheele graanexcedent automatisch zou worden bereikt, thans afhankelijk wordt van de wijze van interne besteding van de geldelijke bijdragen door de exportlanden. Alleen wanneer vaststond, dat de Re-

geeringen deze gelden ten volle zouden benutten voor exportpremies voor den niet door preferenties gedekten export, zou gelijk resultaat zijn verzekerd. Er zijn echter in de betrokken staten zooveel andere noodden, al dadelijk zoo belangrijke deficiënten veelal in het budget, dat het voor de hand had gelegen, dat dan ook in de Conventie de noodige voorzorgen waren getroffen, die een richtige besteding der gelden verzekerden. Dit is echter niet geschied. Wel wordt eene internationale commissie voorgesteld en wordt aan deze commissie o.a. opgedragen zich op de hoogte te houden van de wijze, waarop de landbouwstaten de ontvangen gelden gebruiken, maar noch in de ontwerp-Conventionie, noch in het rapport wordt het beginsel, dat deze gelden uitsluitend voor premies voor graanexport mogen worden gebezigd, tot uitdrukking gebracht, noch ook is er eenige sanctie. Ander gebruik dan voor het verlenen van exportpremies zou echter neerkomen op het doen voortduren van bestaande deficitaire posities, iets wat juist in het rapport der financieele commissie als een der centrale fouten van den tegenwoordigen toestand wordt aangemerkt.

De ontwerp-Conventionie, die in haar considerans de deelneming van alle of vrijwel alle landen van Europa min of meer als voorwaarde stelt, somt in art. 1 de quantiteiten van de verschillende graansoorten op, die, gebaseerd op het gemiddelde van de uitvoercijfers van 1929, 1930 en 1931, voor steun in aanmerking komen. Zij gaat er voorts van uit, dat een algemeen fonds in het leven zal worden geroepen, dat zoowel financieele doeleinden — waarover de volgende week — als graanvalorisatiedoeleinden zal hebben te dienen. Uit dit door jaarlijksche bijdragen te voeden fonds zal jaarlijks 75 miljoen goudfrancs worden geput voor valorisatiedoeleinden, waarbij dan de bijdragen aan het fonds, als gezegd, hetzij in geld, hetzij in den vorm van preferenties kunnen worden verstrekt. Op verzoek van Duitschland is hierbij in de Conventie vermeld, dat Duitschland uitsluitend in den vorm van preferenties zal deelnemen.

In totaal gaat het om ruim 50 miljoen quintalen van alle granen tezamen, zoodat per quintaal (100 KG.) gemiddeld ongeveer 1,5 goudfranc beschikbaar zal zijn. Het is niet de bedoeling den toeslag voor alle graansoorten gelijk te doen zijn. Voor tarwe is b.v. een toeslag van 2 goudfrancs per quintaal in uitzicht genomen. Ook dit bedrag blijft echter nog zeer bescheiden, vergeleken bij den steun dien de tarwe in de meeste importlanden geniet en die in den regel — ook hier te lande — het vijf- tot tiendubbele en meer bedraagt.

Van zeer groote beteekenis is natuurlijk de verdeling van de bijdragen over de deelnemende landen. Verschillende denkbeelden over den meest wenschelijken verdeelingsgrondslag zijn geopperd. Zoo het totaalvolume van den buitenlandschen handel, wat natuurlijk de kleine landen en met name Nederland relatief het zwaarst zou treffen en bovendien vooral thans allerminst als een indicator van draagvermogen kan worden aangemerkt. Zoo het handelsverkeer met de betrokken landen, wat weliswaar van het juiste beginsel uitgaat, dat men vermoedelijk in dezelfde reden van een verbetering van den toestand in die landen profiteeren zou, doch Duitschland weder in geheel predomineerende positie zou plaatsen. Tot een definitief voorstel is men niet gekomen, zoodat dit delicate punt aan de Studiecommissie overgelaten is.

Tenslotte zij nog een belangrijk punt uit de ontwerp-Conventionie naar voren gebracht. Art. 5 brengt tot uitdrukking, dat de ontvangende landen, verlan- gend mede te werken tot een meer liberale tariefpolitiek, aan de bijdragende landen bij bilaterale overeenkomsten evenredige concessies zullen doen, voor zoover niet reeds tegenover toegestane preferenties tegenprestaties gegeven zijn. Deze voordeelen zullen in geen enkel opzicht afbreuk kunnen doen aan de rechten, die derde staten aan de meestbegunstigingsclau-

sule kunnen ontleenen, en zullen zich tot alle staten, die de conventie onderteekenen, uitstrekken.

Dit artikel, dat hiermede, wat de hoofdzaken betreft, woordelijk is weergegeven, is niet in alle opzichten bevredigend. In de eerste plaats, waar de conventie zelve op multilateralen grondslag is opgetrokken, waarom voor de tegenpraestaties dan weder bilaterale overeenkomsten? Bovendien, de positieve redactie in den laatsten zin ten opzichte van de uitbreiding dezer tegenpraestaties tot de andere onderteekenende staten en de negatieve wat derde meestbegunstigde staten betreft, onderstelt een verschil, dat bij juiste toepassing van het meestbegunstigingsbeginsel niet bestaan kan. Dit beginsel toch behoort alles te dekken en automatisch volledige gelijkstelling tengevolge te hebben.

Intusschen kan geconstateerd worden, dat herhaaldelijk bleek, dat de groote waarde van het meestbegunstigingsbeginsel ter Conferentie terdege werd beseft.

* * *

Wat zijn de kansen, dat de Conventie werkelijkheid wordt? Eén beginsel — deelneming van alle of vrijwel alle Europeesche landen — werd reeds genoemd. Een andere voorwaarde, in de ontwerp-Conventie als conditie van Duitschland's deelneming vermeld doch uiteraard van ruimer strekking, is natuurlijk, dat de overzeesche landen hun bezwaren tegen inter-Europeesche graanpreferenties laten varen.

Ter Conferentie is reeds door enkele delegaties — de Engelsche, Belgische, Nederlandsche — die, alle, landen vertegenwoordigen, die geen graanrechten heffen en dus ook geen preferenties kunnen verleen, twijfel uitgesproken, of hun Regeeringen zich tot de voorgestelde subsidies zouden kunnen verbinden. De Engelsche verklaring liet ten deze zelfs geen twijfel. Daarentegen werd de ontwerp-Conventie door de Fransche delegatie uit naam harer Regeering zonder voorbehoud aanvaard.

Ook in de Studiecommissie voor een Europeesche Unie zijn blijkens de berichten in de dagbladen gelijksoortige reserves, thans voor een groot aantal landen en door de Regeeringsvertegenwoordigers zelf, uitgesproken, zoodat de tot standkoming der Conventie in den onderhavigen vorm vooralsnog niet verzekerd schijnt. Een en ander wijst allerminst op een onderschatting van de bestaande moeilijkheden in de betrokken landbouwlanden. De uiteenzettingen ter Conferentie hebben de deelnemers, voorzover dit nog noodig was, van den ernst dezer moeilijkheden overtuigd. Dit neemt echter niet weg, dat iedere voorgestelde actie nauwkeurig op haar mérites beoordeeld moet worden, en, geschiedt dit, dan is niet te ontkennen, dat het voorgedragen stelsel ernstige zwakke zijden heeft.

Mocht de ontworpen conventie niet doorgaan en mocht onverhoopt geen enkele geconcerteerde actie tot verlichting van den druk op de betrokken landen mogelijk blijken, dan zal Stressa toch nog in dit opzicht een goede werking kunnen hebben, dat het er toe kan bijdragen de overzeesche landen, die zich thans met name tegen de genoemde Deutsche preferentiële overeenkomsten verzetten, dit verzet te doen opgeven. Het feit, dat in de genoemde overeenkomsten, evenals trouwens in de ontwerp-Conventie, de hoeveelheid graan op grond van de invoercijfers der laatste jaren gelimiteerd is, heeft tot gevolg, dat het hier uitsluitend gaat om een prijsquaestie voor de betrokken exportlanden, die noch de exportquanta der overzeesche landen noch practisch gesproken het wereldprijsniveau laedeert. B.

(Slot volgt).

NADERE CIJFERS UIT DE RIJKSBEGROTING 1933.

De val in de opbrengst van de middelen; het stellige tekort op de rijksbegroting 1934. Het Leeningfonds is zonder tekort, maar heeft geen werkelijk batig slot, waarover zou kunnen worden beschikt.

Voortgezette bestudeering van de laatste begrooting van den Minister van Financiën uit de parlementaire periode 1929—1933, versterkt steeds weer den indruk, dat de staatsfinanciën er zeer slecht voorstaan. Over de uitgaven van den Staat en de noodzakelijkheid van bezuiniging hebben wij reeds herhaaldelijk geschreven; thans zijn in het bijzonder de middelen of de inkomsten van den Staat aan de beurt. En dan moet hier een ontstellende achteruitgang in de opbrengst van de hoofdbronnen daarvan worden vastgelegd. De thans voorgedragen ramingen moeten in historisch verband worden gezien en dan is het vooral de opbrengst uit de bron van de rijksheffingen, berekend „naar het inkomen”, waarvan gerust gezegd kan worden, dat zij een enormen val naar de diepte vertoont. Bij peiling daarvan zakt het dieplood nog steeds.

De heffing naar het inkomen is, in ons belastingstelsel, de voornaamste bron van de staatsinkomsten. Op verschillende wijzen wordt dit inkomen belast. Naast de rijksinkomstenbelasting komen tegelijk de opcenten ten behoeve der provincie en de 20 opcenten ten behoeve van het Leeningfonds. Maar ook de rijks-gemeentefondsbelasting, met de gemeentelijke opcenten daarop gelegd, wordt „naar het inkomen” geheven. De extraheffing ten behoeve van het rijk op de gemeentefondsbelasting, thans door den Minister van Financiën voorgesteld, is ook weer een heffing „naar het inkomen”. De schalen en de verdere regels omtrent de heffing mogen verschillen, de zaak blijft voor den belastingschuldige een belasting van zijn inkomen, waaruit dit alles moet worden gekweten.

Met enkele cijfers is de val dezer belastingopbrengst aan te geven, waarbij echter gerekend moet worden met het feit, dat hier alleen ramingen kunnen worden vergeleken, omdat de zuivere opbrengsten der belastingbronnen over de laatste jaren nog niet zijn gepubliceerd. De Rijksinkomstenbelasting stond over 1930/1931 nog voor 85 millioen, de gemeentefondsbelasting voor 82.7 millioen te boek. De opbrengst van elk dezer belastingen mag nu echter voor 1933 niet hooger worden gesteld dan 50 millioen.

De opbrengst der vermogensbelasting beweegt zich mede scherp in dalende richting. Zij valt in enkele jaren van 14 millioen op 10 millioen. De opbrengst der successiebelasting zal vallen van 48 en 45 millioen in vroegere jaren tot 36 millioen in 1933. Alleen de opbrengst van de invoerrechten wordt telkens omhooggebracht door het bedenkelijke systeem van verhoogingen van het tarief. Het rendement van het oude tarief, gesteld op een opbrengst van 70 millioen over 1931, komt door deze tariefverhoogingen — niet door méér invoer met daaraan verbonden uitvoer — tot 87.2 millioen in 1932 en over 1933 op 98.4 millioen.

Naast den val der belastingen doet zich het ontstellende feit voor, dat het reservefonds, gevormd uit het batig slot uit de dienstjaren 1929 en 1930, thans bijna geheel is uitgeput. Het ongunstige jaar 1931 deed een groot deel van dit reservefonds, gevormd uit de overschotten over de jaren 1929 en 1930, waarover de regeering ook nog ten behoeve van het dienstjaar-1934 had willen beschikken, verdwijnen.¹⁾

¹⁾ (Het bedrag dat nu als inhoud van het reservefonds voor 1934 kan worden geraamd is 569.241,33%. Dit bedrag werd door Prof. Bordewijk, in zijn artikel van de vorige week als gevolg van een noodlottige drukfout in de door hem geraadpleegde bronnen, abusievelijk gesteld op 569 millioen, zie voorts het ingezonden stuk van Prof. Bordewijk in dit nummer, waarin de schrijver zelve het abus rectificeert, Red.).

Het bedrag van een half millioen kan zeker nog wel iets medevallen bijv. oploopen tot twee of drie millioen, maar dan is het ook zéér mooi. (de Vries).

Uit de Memorie van Toelichting bij het wetsontwerp, dat ten doel heeft: een „toevoeging van een deel van dat (reserve) fonds aan de middelen van den gewonen dienst der rijksbegroting voor het dienstjaar 1933”, blijkt duidelijk dat het fonds, oorspronkelijk groot rond 86 miljoen, nu moet worden verminderd a) met het nadeelig slot over 1931 en b) met twee stortingen, elk van 18 miljoen ten behoeve van den dienst 1932 en 1933. Na dezen aftrek is echter het fonds niet veel groter meer dan een half miljoen en blijft dus voor den dienst-1934 niet veel meer over.

In verband met den val der middelen, staat het jaar 1934, waarvoor de begroting moet worden ingediend in Sept. 1933, er dus slecht voor. Dit is voor een nieuwe regering geen aangenaam vooruitzicht.

Ondertusschen is nu ook de begroting van het Leeningfonds verschenen. Maar er zit volstrekt geen troost in de toelichting, ook al luidt deze o.a. aldus: „Het voordeelig saldo (kapitaaldienst) per 1 Januari 1932 zal naar raming pl.m. f 171 miljoen bedragen. Het saldo van 1 Januari 1933 dient op pl.m. f 105 miljoen te worden gesteld.” Dit *schijnt* wel gunstig, maar van een werkelijk nieuw voordeel in het fonds is geen sprake. Immers, eenige jaren geleden, toen de middelen van het Leeningfonds werden verlaagd, kon de regering deze verlaging alleen voorstellen, omdat nog tot 1940 elk jaar beschikt kon worden over een *deel* van het aanvankelijke hier boven genoemde voordeelige saldo. Dit wordt nu echter *elk* jaar kleiner, omdat *elk* jaar de middelen van het Leeningfonds onvoldoende zijn om de verplichtingen van het fonds te financieren. Elk jaar wordt een deel van het batig saldo van het Leeningfonds, bovenvermeld, aangewend om dit tekort der middelen of inkomsten te dekken. Het hier boven genoemde voordeelig saldo komt in 1940 op die wijze van zelf te vervallen, zoodat daarover op geenerlei wijze in dezen crisistijd zal mogen worden beschikt.

Bij verzwaarde lasten en uitgeput gerakend reservefonds en verdwenen voordeelige saldi, is een uiterst voorzichtig financieel beleid voor elke regering onafwendbaar.

C. W. DE VRIES.

HET DONKERE PUNT OP DE RIJKSBEGRUITING 1933.

Het tekort op de Rijksbegroting 1933 ad f 22.000.000 dat vrijwel overeenstemt met het over 1932 geraamde tekort der spoorwegexploitatie ad f 20.000.000 (in werkelijkheid zal het wel vrij wat groter worden, gezien de voortschrijdende belangrijke daling van inkomsten over de maand Augustus) heeft in ruimen kring bezorgdheid verwekt. Meer dan gewoonlijk staan de spoorwegen in het brandpunt der belangstelling, vooral nu de Minister van Financiën in de Nota betreffende 's Lands Financiën, het spoorwegtekort „een der donkerste punten op de Rijksbegroting” heeft genoemd. De passage van de Millioenennota, waarin bedoelde qualificatie voorkomt, wijt de spoorwegtekorten aan de concurrentie der auto's, vooral van autobussen en vrachtauto's; bovendien aan de verplichting om vele met groot verlies werkende locaalspoorwegen te moeten blijven exploiteeren. Terloops zij opgemerkt, dat die verliezen grootendeels uit dezelfde oorzaak stammen. Als een soort bijkomende omstandigheid wordt dan vermeld, dat de crisis de gevolgen der vorengenoemde oorzaken ten zeerste verscherpt heeft, waar „het geringe weerstandsvermogen, dat het bedrijf in dezen tijd toont te bezitten, toch voornamelijk in de bedoelde omstandigheden zijn oorzaak vindt.”

De lezer krijgt den indruk, dat de Regeering eenigszins overrompeld is geworden door het geringe weerstandsvermogen, dat echter nog uit de jaren 1921, 1922 en 1923 bekend had kunnen zijn¹⁾, immers zoo

¹⁾ De Staatscommissie-Patijn is toen ter tijde ingesteld en heeft een onderzoek moeten instellen aangaande de vraag of en in hoever maatregelen noodig zijn om te bevorderen,

lang liggen die catastrophale jaren met hun groote tekorten niet in het verleden. Aan de Directie der Nederlandsche Spoorwegen en iederen verkeersecroom is het heftig reageeren van een vervoersonderneming, welke op self-supporting is ingesteld, op conjunctuur-wijzigingen geen geheim en bij meer dan één gelegenheid heeft de Directie daarvan aan de Regeering doen blijken. Zoo liggen vóór mij een groot aantal besluiten, waarbij aan concurreerende autobuslijnen concessie werd verleend, niettegenstaande — blijkens de uitvoerige motiveering — de spoorwegen wezen op de funeste werking op het spoorwegvervoer van deze economisch weinig of geen nut brengende verbindingen, welke Gedeputeerde Staten der provinciën verleenden. Het heette dan maar al te vaak, dat door die autobuslijnen geen vervoer in beduidende mate aan de railonderneming onttrokken werd. Alsof vele kleintjes tezamen niet een *groot* bedrag maken.

Ook bij andere gelegenheden zal de spoorwegdirectie de aandacht van den Minister wel op de donkere toekomst gevestigd hebben; het is niet aan te nemen, dat dit o.a. niet geschied zal zijn bij het kleinere tekort van het vorige jaar (rond f 3.000.000) en bij de doorvoering van de jongste salarisverlaging, toen een conflict met het personeel dreigde te zullen ontstaan.

In de pers is mede vaak op de komende debacle gewezen. Zoo voorspelde ik in *Spoor- en Tramwegen* de ineenstorting een paar malen onder de veelzeggende titels: „Naar den Afgrond” en „Aan den rand van den Afgrond.”²⁾ Thans is het dan zoover, dat de ramp zich in de Millioenennota demonstreert. In den tusschentijd is er niets gedaan om het kwaad te keeren.

Nu zegt de Millioenennota wel, dat de Regeering met de Directie der Nederlandsche Spoorwegen in overleg is getreden tot het voorbereiden der maatregelen om het tekort op de exploitatie voor het komende jaar tot de geringst mogelijke afmetingen terug te brengen, maar of dit overleg kans op succes zal hebben wordt niet vermeld. Terecht niet, want waar de voornaamste oorzaken — autoconcurrentie en exploitatieplicht van onrendabele lijnen — door de Regeering zelf aangewezen zijn en deze geheel liggen buiten den invloedssfeer der spoorwegdirectie, daar is niet te verwachten dat dit overleg het donkere punt van de begroting zal doen verdwijnen. Temeer niet, waar de spoorwegadviezen tot regeling van den vervoerschaos tot nu toe altijd in den wind zijn geslagen.

De Regeering zou, nu zij de oorzaken eindelijk zelf onderkend heeft, zich eigenlijk de moeite van het overleg wel kunnen besparen en het kwaad bij den wortel moeten aantasten. Dit kan betrekkelijk gemakkelijk genoeg geschieden door nl. *aan de bevoorrechte positie van het autoverkeer een einde te maken*. Ook aan de noodlijdende binnenscheepvaart zou dit dadelijk ten goede komen, zoals ook blijkt uit een op 8 September jl. op het Binnenscheepvaartcongres aangenomen motie; het resultaat zou dadelijk veel effectiever zijn dan de bij de Regeering in overweging zijnde beurtbevrachting, welke een kostbaar en weinig populair lapmiddel zal blijken te zijn.

Bij schepping van *gelijke concurrentievoorwaarden*, waarom door spoor- en tramweg zoowel als door de binnenscheepvaart zoo herhaaldelijk is gevraagd, zou onmiddellijk een einde komen aan den woekerachtigen uitgroei van het bedrijfsautowezen, welke het geheele transportsysteem desorganiseert en als zoodanig ook signaleerd werd door het kortgeleden opgerichte Centraal Comité voor Economisch Vervoer. Tegelijk zou dan de stijgende onveiligheid op den weg, welke

dat de land- en waterwegen en de spoor- en internationale-tramwegen op de meest economische wijze dienstbaar worden gemaakt aan het vervoer van reizigers en goederen.

²⁾ Hetzelfde deed ik in de *Economisch-Statistische Berichten* van 20 April jl. in een artikel getiteld: „Hoe uit den verkeerschaos te komen” en in de Juli-aflevering van het *Haagsch Maandblad*: „De verkeerschaos in Nederland”.

onrustbarende afmetingen aanneemt, kleinere proporties aannemen.

Waarin die gelijkstelling zou moeten bestaan, heb ik dd. 21 September jl. in een Open Brief aan de Leden der Tweede Kamer bekend gemaakt. Daarin gaf ik den weg aan om uit het moeras te komen; de opsomming van al die punten zou hier te veel ruimte eischen, temeer daar ik ze als bekend mag onderstellen. Ze beoogen *alleen* gelijkmaking der concurrentievoorwaarden. De Commissie-Welter werkte één van de egaliseeringsmaatregelen uit: verhooging van de wegenbelasting ad f 6.500.000 en neemt dit bedrag ook onder de door haar voorgestelde maatregelen tot wegwerking van het begrotingstekort op. Ware de Regeering hierin getreden, dan zou het ongedekte tekort op de Rijksbegroting reeds met 25 pCt. verminderd zijn. Als zoodanig beschouwt de Regeering het voorstel-Welter *niet*, zij wijst de heffing af, omdat zij niet „als een verlossende daad voor de spoorwegondernemingen” zou werken. Alsof iemand ooit gedacht heeft, dat dit het geval zou zijn. In werkelijkheid ging de Commissie-Welter van het volkomen juiste standpunt uit, dat het wegvervoer zijn eigen kosten zal moeten betalen, gelijk ook van de spoorwegen voor het railvervoer geëischt wordt. Een der maatregelen om daartoe te kunnen komen was een verhooging der wegenbelasting met f 6.500.000 voor de *legacy of the past*. Over het principieel juiste voorstel om een capaciteitsbelasting te heffen van de zware vrachtauto's, welke den weg zoo buitengewoon beschadigen en voor het andere wegvervoer zoo hinderlijk zijn, wordt in de Millioenennota gezwegen evenals over de maatregelen, welke genomen zouden kunnen worden om op andere wijze de exploitatievoorwaarden gelijk te maken, iets waarop in de rapporten- De Vries en -Welter gedoeld werd, zonder dat die punten verder uitgewerkt werden, wijl dit buiten de opdracht dier commissiën lag.

Overleg met de Directie der Nederlandsche Spoorwegen zal, ik merkte het boven op, wel weinig nut hebben. Hoogstens zal het bedrijf noodeloos afgebroken kunnen worden, de salarissen nog meer verlaging kunnen ondergaan, de *service* van de spoorwegen kunnen verminderen bij een steeds *groter* wordend deficit. De oplossing zal men daarin *niet* moeten zoeken, zoomin als in de kneveling van den concurrent, den auto, die voor vele min of meer afgelegene streken een zegen is gebleken, doch wél in het regelen van een economische concurrentie tusschen de verschillende verkeerssoorten per rail, te water en te land; wellicht nu ook reeds in de lucht om straks niet voor nieuwe verrassingen te komen.

De oprichting van een Rijksverkeersfonds, door de Regeering in studie genomen, hoe nuttig op zich zelf om een overzicht van den huidige chaos te krijgen, zal geen verbetering brengen; de instelling zal hoogstens de oogen kunnen openen van hen, die nu niet willen of kunnen zien. De door de Regeering genoemde *oorzaken* der spoorwegtekorten worden er niet door aangetast. Bovendien zal het overleg over dezen administratieve maatregel zooveel tijd eischen, dat de tegenwoordige Regeering reeds lang afgetreden zal zijn, voordat iets positiefs in die richting bereikt is. Terwijl Rome beraadslaagt, gaat Saguntum ten onder.

Hoe eerder de Regeering krachtig de oorzaken van het gevaar, dat deze en komende begrotingen bedreigt, bestrijdt, hoe beter. Wat die komende begrotingen aangaat, welke er nog ongunstiger zullen uitzien dan die van 1933, zegt de Millioenennota, dat zij uitgaan van drieërlei onderstellingen, waarvan de eerste is, dat het spoorwegtekort zal zijn verdwenen (voorwaarde waarop Dr. Colijn een dezer dagen te Utrecht verklaarde, dat hij alleen dan in de begroting voor 1933 kon berusten). Hoe weinig kennis van het bedrijfsleven blijkt wel uit deze onderstelling. Als of men zonder het kwaad bij den wortel aan te tasten, plotseling een middel zou kunnen vinden om een tekort van ruim f 20.000.000, dat, zooals ik reeds

schreef, *nog wel belangrijk meer zal worden*, te dekken!

Alleen door de auto zijn eigen kosten te laten betalen, welke nu nog op den belastingbetaler worden afgewenteld, en door de exploitatievoorwaarden gelijk te maken (gepaard met een intensieve controle op de naleving der bepalingen, welke op materieel, afmetingen, snelheid, loonen en arbeidsvoorwaarden van personeel enz. betrekking hebben en mogelijk gemaakt door een concessieplicht voor het *geheele* bedrijfsautotransport) kan de saneering van het zieke verkeerswezen plaats vinden. Alleen daardoor zal een einde komen aan de oneconomische verkeersluxe, alleen daardoor zal de donkere vlek op de rijksbegroting kunnen verdwijnen.

S. A. REITSMA.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING. DE SPECIALE BANKEN IN DUITSCHLAND VOOR HET OVERWINNEN VAN DE CREDIETCRISIS.

Dr. H. C. Strohmayr te Berlijn schrijft ons:

De ineenstorting van de Oesterreichische Creditanstalt vormde de acute aanleiding tot het uitbreken van de credietcrisis in Duitschland in den zomer van 1931. De feitelijke oorzaken lagen echter veel dieper. De reeds meer dan twee jaren durende economische depressie had reeds tevoren tot een algemeen wantrouwen in de betalingscapaciteit van de debiteuren geleid. Daarbij kwam de overijlde terugtrekking van buitenlandsche credieten op korten termijn, welke tezamen met het aanhoudende opvragen van deposito's door de binnenlandsche crediteuren der banken in enkele maanden tot een steeds grooter wordende illiquiditeit van het Deutsche bankapparaat leidde. Het eerst bezweek de Darmstädter und Nationalbank.

Het terugtrekken van deposito's had te snel plaats en de depressie was reeds te ver gevorderd, dan dat de financiering van de opvragingen, zooals onder normale omstandigheden, door middel van credietrestrictie en credietopzegging mogelijk zou zijn geweest. De geldomloop verminderde snel, omdat door het algemeene wantrouwen, zelfs in de veiligheid van de valuta, de in andere productietakken vrijgekomen gelden niet meer hun weg naar de banken vonden. Vrije middelen verhuisden of op groote schaal naar het buitenland, of werden direct in den vorm van bankbiljetten opgepot.

De andere Deutsche grootbanken, evenals de particuliere banken, publiekrechtelijke bankinstellingen en de spaarbanken, konden de illiquiditeitscrisis op dat tijdstip slechts door een algemeen moratorium op korten termijn in den vorm van de door de noodverordening der regeering vastgestelde „bankvacantiedagen” met algeheele sluiting van de loketten doorkomen. Doch het wantrouwen bleef, toen de loketten weder geopend waren en het geldverkeer geleidelijk weder een normaal verloop kreeg.

Deze vertrouwenscrisis, die niet alleen tusschen banken en cliënten, doch eveneens tusschen de banken onderling heerschte, kon slechts door gemeenschappelijk optreden van de banken worden overwonnen. Als uitvloeisel van dit streven ontstonden tegen het einde van het afgelopen jaar nieuwe, tot dusverre in Duitschland onbekende, banken. Deze kunnen ten aanzien van haar doel en haar werkwijze als garantiemeenschappen worden gekwalificeerd, wier aanzien door den steun en de actieve deelneming van het Rijk werd vergroot. Het betrof eerst drie instellingen. De Deutsche Akzept- und Garantiebank A.G. diende voor de verstreking van contante middelen om de banken en spaarbanken in staat te stellen aan haar terugbetalingen te voldoen. De Diskont-Kompanie A.G. moest de liquiditeit van de banken door grootere uitwisseling van accepten verbeteren. De taak van de

Berliner Lombardkasse A.G. bestond in het verstrekken van beurscredieten.

De Deutsche Akzept- und Garantiebank A.G.

Het vraagstuk van de mobiliseering van de bevroren debiteuren van de banken ter voldoening van de plotseling opgevraagde gelden werd zeer bemoeilijkt, door het feit, dat de Rijksbank als centrale herfinancieringsinstantie slechts in zeer beperkte mate hulp kon verlenen. Tengevolge van de door de depressie gedaalde bedrijvigheid van industrie en handel ontbrak het den banken aan goederenwissels, die bij de Rijksbank gedisconteerd konden worden. Bij het streven naar omwisseling van bevroren boekvorderingen in disconteerbare wisselvorderingen ontstonden, zooals uit den aard van de transactie zonder meer blijkt, slechts zuivere financieringswissels. Deze mocht de Rijksbank evenwel, overeenkomstig de bepalingen van de circulatiebankwet, slechts disconteerden, wanneer zij van een speciale, suppletoire garantie voorzien waren. Voor het verschaffen van deze garantie diende in de eerste plaats de oprichting van de Deutsche Akzept- und Garantiebank A.G. Zij is een gemeenschappelijke stichting van de leidende particuliere en publiekrechtelijke banken in Duitschland met medewerking van het Rijk. Het aandeelenkapitaal, nominaal groot R.M. 200 miljoen, waarop slechts 25 pCt. gestort, werd door de volgende oprichters bijeengebracht:

Deutsches Reich	80	mill.	R.M.
Preussische Staatsbank	12	"	"
Golddiskontbank	20	"	"
Reichskreditgesellschaft	6	"	"
Verkehrskreditbank	4	"	"
Rentenbank-Kreditanstalt	12	"	"
Bank für deutsche Industrieobligationen	12	"	"
Deutsche Bank- und Discontogesellschaft	20	"	"
Commerz- und Privatbank	} 22	"	"
Dresdner Bank			
Berliner Handelsgesellschaft	6	"	"
Mendelssohn & Co.	6	"	"

Volgens den woordelijken inhoud van de statuten omvat de werkring van deze instelling, het verlenen van credieten uitsluitend aan banken, bankiers en credietinstellingen van elke soort, inzonderheid door het geven van een accept en door het disconteerden van wissels van elke soort. Het is daarentegen aan de bank verboden — teneinde concurrentie te vermijden — om gelden à deposito te nemen en effecten- en beurszaken te doen. Daar het aandeelenkapitaal dus slechts als garantie dient en geen werkkapitaal vereischt is, werden de door de oprichters op het aandeelenkapitaal gestorte bedragen, aan haar weder in den vorm van credieten ter beschikking gesteld.

Dat de particuliere banken en bankiers onder de oprichters — zooals bovenstaande tabel aantoont — slechts door de firma Mendelssohn & Co. worden vertegenwoordigd, is meer aan een toeval dan aan opzet te wijten. Daarentegen is de zeer aanzienlijke deelneming van de publiekrechtelijke banken, naast de rechtstreeksche deelneming van het Rijk, te verklaren uit het speciale doel om de garantie te versterken door de medewerking van de Overheid.

Banktechnisch heeft de afwikkeling van de overneming van de garantie door de Akzeptbank als volgt plaats. De banken trekken wissels op haar debiteuren in loopende rekening en de Akzept- und Garantiebank voorziet deze wissels van haar giro, of zij accepteert de in opdracht van de banken door haar rekening-courant debiteuren op haar getrokken wissels. De aan de wisseltransacties ten grondslag liggende boekschulden worden aan de Akzeptbank gecedeerd. Vervroegde terugbetalingen op deze vorderingen moeten de banken volgens overeenkomst aan de Akzeptbank doorgeven. Door het accept van de Garantiebank worden de wissels discontabel bij de Rijksbank. De disconteerling bij de circulatiebank kan, hetzij door de banken rechtstreeks of door tusschenkomst van de Garantiebank geschieden.

In haar op 30 Juni 1932 afgesloten eerste boekjaar heeft de Akzeptbank geen verliezen geleden. Dank zij de vrij hooge provisie, aanvankelijk 1½ pCt., later 1 pCt. voor het accept of giro, kon de instelling zelfs een nettowinst van R.M. 23 miljoen maken en 8 pCt. dividend uitkeeren, terwijl R.M. 19 miljoen aan een nieuw ingestelde reserverekening werden toegevoegd. De acceptverplichtingen bereikten einde 1931 haar hoogtepunt met R.M. 1,6 milliard en daalden daarna geleidelijk tot R.M. 1,12 milliard op 30 Juni 1932. De slotbalans op denzelfden dag gaf bij een balanstotaal van R.M. 545,8 mill. onder de passiva R.M. 322,2 mill. aan accepten te zien, waartegenover onder de activa R.M. 322,8 mill. aan debiteuren in rekening-courant, voorts R.M. 53,05 mill. aan liquide middelen (kas, postchèque, Rijksbank en andere bankdeposito's) evenals R.M. 19,96 mill. aan wissels en chèques voorkomen.

De oprichting van de Garantiebank was een noodmaatregel en de duur van haar werkzaamheid zou dienovereenkomstig tijdelijk zijn. Evenmin mag over het hoofd worden gezien, dat de door haar gegireerde of geaccepteerde wissels, overeenkomstig haar ontstaan, financieringswissels zijn en blijven. Haar geschiktheid als dekking voor de door de Rijksbank uitgegeven bankbiljetten blijft twijfelachtig, temeer waar — in tegenstelling tot de goederenwissels — bij deze wissels de automatische liquideering is uitgesloten, en zij gewoonlijk opnieuw verlengd moeten worden.

De werkzaamheid van de Garantiebank moest echter, ondanks alle tegen haar geuite principiële bezwaren, gehandhaafd blijven. Dit moet wel in de eerste plaats worden toegeschreven aan het feit, dat de spaarbankenorganisatie door de tot op heden voortdurende opraging van inlagen, niet in staat was, de bij deze bank opgenomen credieten af te lossen. Voorts leek het gewenscht om de Akzept- und Garantiebank dienstbaar te maken aan een ander, meer uitgebreid financieringsdoel. Daar de banken tijdens en ook na de crisis als gevolg van de slechts langzaam afnemende illiquiditeit niet in staat waren, op groote schaal nieuwe credieten aan het bedrijfsleven toe te voeren, moest de financiering van loonende en in hoofdzaak de arbeidsmarkt ontlastende projecten op andere wijze geschieden. De Rijksbank stelde derhalve een suppletoir herdiscontoeeringscrediet van R.M. 50 miljoen ter beschikking van de Garantiebank en verklaarde zich bereid, om op dit crediet ook wissels, voorzoverre zij van het giro van de Garantiebank zijn, voorzien, met een looptijd van meer dan drie maanden te disconteerden. De banktechnische uitvoering is in werkelijkheid dezelfde gebleven.

Deze suppletoire credietverleening van de Rijksbank voor dringend noodzakelijke werkverschaffing geeft uit een oogpunt van geldpolitiek (ook afgezien van het geringe bedrag van deze credieten) geen aanleiding tot bezwaren. De door de Rijksbank gedisconteerde wissels zijn goederenwissels in den ruimsten zin, gebaseerd op een productie- of omzettransactie. Er bestaat slechts in zoverre verschil met de gebruikelijke driemaandsaccepten, dat de omlooptijd is verlengd. De kwaliteit van deze wissels wordt bovendien vergroot, doordat een nauwkeurig onderzoek naar de credietwaardigheid van de debiteuren plaats heeft. Voorts moet worden bewezen, dat zij bestemd zijn voor reeds verstrekte opdrachten. Daarenboven moeten de debiteuren zakelijke onderpanden geven.

Door vergrooting van het arbeidsveld was een statutenwijziging noodzakelijk, daar de credietverleening, die tot dusverre tot banken, bankiers en credietinstellingen was beperkt, thans tot „Kreditgewährung in Gemeinschaft mit diesen" moest worden uitgebreid. De naam van de bank werd in Maart 1932 in „Akzept-Bank A.G." veranderd. De Akzeptbank is desondanks een bank van de banken gebleven, want zij staat evenmin als vroeger rechtstreeks in zakelijke relatie met het overige bedrijfsleven.

De Diskont-Kompanie A.G.

De Diskont-Kompanie A.G. dient eveneens voor het verkeer tusschen de banken onderling. De behoefte om de stagnatie op de geldmarkt door bevordering van ruil van accepten tusschen de banken te overwinnen vormde de aanleiding tot haar oprichting. Deze ruil vindt zoodanig plaats, dat de credietbanken wissels, die door haar cliënten op haar getrokken en door haar geaccepteerd en verdisconteerd worden, wederkeerig herdisconteeren. De ruil van accepten beteekent dus een credietverleening op korten termijn tusschen banken onderling op den grondslag van wisseltransacties; dit is tegelijkertijd de belangrijkste vorm van herfinanciering van acceptcredieten. Deze vroeger omvangrijke bedrijfstak leed kort na het uitbreken van de credietcrisis sterk onder het wederzijdsche wantrouwen tusschen de banken; het herstel van deze zaken was echter onder den druk van de stagnatie op de Duitse geldmarkt een dringend vereischte. Derhalve werd ook hier de weg van de „Garantiegemeinschaft” betreden.

Volgens haar statuut is de taak van de Diskont-Kompanie „die Pfllege des Privatdiskontmarktes”. Als oprichters van het Instituut fungeerden bijna dezelfde banken als bij de Akzeptbank. Het Rijk is hier echter niet direct als oprichter toegetreden, doch slechts in den Raad van Beheer door leden van het Directorium van de Rijksbank vertegenwoordigd. Tot den Raad van Beheer behooren voorts nog vertegenwoordigers van de volgende banken: Bayerische Staatsbank, Deutsche Girozentrale, Berliner Handelsgesellschaft, M. M. Warburg. Het kapitaal van R.M. 50 miljoen, waarop eveneens slechts 25 pCt. is gestort, bestaat uit „vinkuliete” aandelen op naam.

De inschakeling van de Diskont-Kompanie heeft technisch zoo plaats, dat zij wissels van de credietbanken koopt en deze na van haar giro voorzien te hebben, doorgeeft aan de Rijksbank of aan andere instanties, die behoefte aan geldbelegging op korten termijn hebben. De Diskont-Kompanie koopt echter ook wissels van particulieren of ondernemingen, voorzover deze reeds van een bankaccept zijn voorzien.

Hoewel de oprichting van de Diskont-Kompanie slechts aan een dringende oogenblikkelijke behoefte te danken is, schijnt het niet uitgesloten, dat zij ook in de toekomst als blijvende instelling van de Duitse geldmarktorganisatie blijft bestaan. Uitgaande van den ruil van accepten, is een uitbreiding van haar arbeidsveld op de markt voor daggeld ontstaan. Dit heeft tot een centralisatie van de bemiddeling voor de behoefte aan daggeld bij de Diskont-Kompanie geleid, omdat ook groote banken, die zelf rechtstreeks toegang tot de open geldmarkt hebben, zich thans in sterke mate van de Diskont-Kompanie als tussenpersoon bedienen. Deze feitelijk niet beoogde nevenwerking van het instituut is in de eerste plaats in het belang van de Rijksbank voor de doorvoering van haar open marktpolitiek.

De Lombardkasse A.G.

Gedurende de acute credietcrisis heerschende schaarschte op de geldmarkt deed zich voor de credietbanken meer dan onder normale omstandigheden de behoefte gevoelen om tot het beleeningscrediet op onderpand van effecten haar toevlucht te nemen. Het was niet mogelijk de effectenportefeuille door verkoop te realiseren, daar de beurs gedurende den eersten tijd gesloten was. Bovendien bestond er voor beleeningstransacties geen nauwkeurige waardeeringsbasis, omdat de koersen niet officieel werden genoteerd en publicatie van de zich in het vrije verkeer vormende koersen bij noodverordening was verboden.

Teneinde de daaruit voortspruitende onzekerheid weg te nemen, diende de oprichting van de Lombardkasse A.G., te Berlijn. Deze ontstond uit een verandering van de Berliner Maklerverein A.G., waarvan het aandelenkapitaal zich tot dusverre in handen van

de z.g. „Stempelvereinigung” (het conditiekartel van de Berlijnsche banken) en van de „Interessengemeinschaft Berliner Privatbanken” bevond. De Lombardkasse had ten doel beleeningscredieten te verstrekken aan de leden van het Berlijnsche conditiekartel, bij wijze van uitzondering ook aan enkele effectenmakelaars en leden van de Berlijnsche makelaarsvereniging. Als aanvulling voor de ten aanzien van haar werkelijke waarde onzekere effectendeckening voor de te verstrekken beleeningscredieten, diende de gemeenschappelijke aansprakelijkheid van de bij de Lombardkasse betrokken banken.

De Kasse werd met een aandelenkapitaal van slechts R.M. 1 miljoen opgericht, waarvan R.M. 0,75 miljoen werd gestort. Dit bedrijfskapitaal ware op zichzelf veel te klein. De Rijksbank kon als gevolg van haar wettelijke beperkingen slechts op zeer kleine schaal beleeningscredieten verstrekken. Om de inschakeling van de Rijksbank als herfinancieringsinstantie op grotere schaal mogelijk te maken, werd derhalve de volgende weg gekozen. De Lombardkasse kwam met de Akzeptbank overeen, dat zij haar credietnemers wissels op zich liet trekken, die door de Akzeptbank gediscconteerd en daarna bij de Rijksbank herdisconteerd werden. Bovendien moesten de credietnemers van de Lombardkasse als additioneele zekerheid solawissels, ten bedrage van 10 pCt. van het opgenomen crediet, deponeren. De Lombardkasse bestaat ook thans nog, hoewel haar betekenis sedert de hervatting van het reguliere beursbedrijf sterk is verminderd. Cliënten van de Lombardkasse waren vooral de kleinere Berlijnsche particuliere bankiers, want een verdeling van de toegestane credieten naar hun omvang toont duidelijk het overwicht van de kleine credieten. De verdeling van de verstrekte credieten was als volgt:

52 pCt. op credieten tot R.M.	10.000
24 „ „ „ „ „	20.000
19 „ „ „ „ „	50.000 en slechts
5 „ „ „ „ „	100.000.

Daarentegen kunnen de grootbanken haar behoefte aan beleeningscrediet reeds sedert maanden weder op directe wijze bevredigen zonder bemiddeling van Lombardkasse en Akzeptbank. Het aantal opgenomen credieten is sedert de eerste maanden van haar bestaan voortdurend gedaald. Binnen afzienbaren tijd bestaat er geen behoefte meer aan het voortbestaan van deze instelling. De liquidatie van de Lombardkasse en de spoedige, algeheele afwikkeling van haar nog hangende engagementen is gewenscht, omdat de herfinanciering daarvan door de Rijksbank slechts als een noodmaatregel van voorbijgaanden aard te rechtvaardigen is.

De Industrie-Finanzierungs-A.G.

Toen de credietcrisis voorbij was en het geldverkeer over het algemeen weder normaal begon te functionneeren, bleek, dat de Duitse credietbanken evenals de overige takken van het Duitse bedrijfsleven grondig gesaneerd moesten worden. De sanering van de banken met hulp van het Rijk had begin 1932 plaats en had allereerst ten doel open verliezen, die de banken tot dusverre in de depressie hadden geleden, te amortiseeren. Tegelijk werd door uitgifte van schatkistbiljetten van het Rijk en door overneming van nieuwe aandelen het herstel van het Duitse bankapparaat voorbereid.

Desondanks bleven de banken op groote schaal met bevroren en onvoldoend gedekte debiteuren zitten, waarvan de kwaliteit bij het aanhouden van de depressie steeds slechter werd. Ten einde de credietbanken van den last van deze dubieuze vorderingen te bevrijden, moeten nu in de naaste toekomst twee nieuwe gespecialiseerde banken worden opgericht. De Industrie-Finanzierungs-A.G. (Ifi), die principiëel slechts

aandeelen van gesaneerde of gezonde ondernemingen overneemt, en de „Amortisationskasse”, waarin dubieuze bankvorderingen kunnen worden ingebracht. Het aandeelenkapitaal van de Ifi zal waarschijnlijk R.M. 20 miljoen bedragen, waarop 25 pCt. wordt gestort, en door de bij haar oprichting betrokken banken wordt overgenomen.

De bij de Ifi geïnteresseerde banken kunnen tot het tienvoud van het bedrag harer stortingen aandeelen van gesaneerde industriële ondernemingen aan de Ifi overdragen, zoodat deze instelling een effectenportefeuille van ongeveer R.M. 200 miljoen kan vormen. Door de overdracht van aandeelen verkrijgt de bank een vordering op de Ifi, waarvoor waarschijnlijk tot 75 pCt. solawissels worden uitgeschreven. Deze solawissels kunnen, van het giro van de Akzeptbank voorzien, bij de Rijksbank herdisconteerd worden. Wanneer en voor zoover later een plaatsing van de aan de Ifi afgestane aandeelen op de open kapitaalmarkt lukt, worden deze solawissels automatisch betaald.

Voor de kwaliteit van de aan de Ifi overgedragen aandeelen blijft de inbrengende bank in dien zin aansprakelijk, dat de Ifi terugneming van de aandeelen binnen twee jaren kan verlangen, wanneer naderhand blijkt, dat de betreffende industriële onderneming niet is gesaneerd. De Ifi dient dus in de eerste plaats voor de mobiliseering van moeilijk te liquideeren activa. In plaats van de aan de Ifi afgestane aandeelen verkrijgt de overdragende bank voor het grootste deel disconteerbare wissels. Daarmede bereikt zij enerzijds een verbetering van haar balanspositie en anderzijds een versterking van haar liquiditeit.

De Amortisationskasse.

De „Amortisationskasse” is een organisatie voor het opvangen van dubieuze vorderingen, die volgens strenge balansprincipes feitelijk behooren afgeschreven te worden. Tot bescherming van debiteuren en crediteuren verdeelt de „Amortisationskasse” de noodzakelijke afschrijving over een langer tijdvak. Dit beteekent, dat een credietbank, die van deze mogelijkheid gebruik maakt, een vordering op een dubieuze en nog te saneeren onderneming tegen een vordering in contanten inwisselt. Op de balans van de overdragende bank treedt in de plaats van een post dubieuze debiteuren een bankvordering op de Amortisationskasse.

Deze instelling wordt opzettelijk niet in den rechtsvorm van een maatschappij op aandeelen opgericht, maar als een vereeniging volgens het burgerlijk recht. Hierom is zij niet aan de vergaande publiciteitsverplichtingen van de maatschappijen op aandeelen onderworpen, zoodat een hernieuwde onrust door verdere noodzakelijk geworden afschrijvingen bij de eerst onlangs gesaneerde banken vermeden wordt. Terwijl men bij de Ifi met een levensduur van slechts vijf jaren rekent, omdat men hoopt, dat de verhoudingen op de kapitaalmarkt zich intusschen verbeterd hebben, zal de amortisatie van de in de Amortisationskasse ingebrachte vorderingen zich over een periode van 25 jaar uitstreken.

Voor de amortisatie van deze vorderingen wordt een amortisatiefonds gevormd, dat zijn middelen uit de netto-winsten van de banken-oprichters verkrijgt. Deze moeten naast een premie van 1 pCt. per jaar minstens 4 pCt. van hun ingebrachte vorderingen in het fonds betalen. Blijft een bank met deze betalingen achterstallig, dan moeten deze bedragen cumulatief worden nabetaald. Voordat de vervallen bedragen vergoed zijn, mag de inbrengende bank geen winst uitkeeren. Voor de in het amortisatiefonds gestorte bedragen worden de banken allereerst op haar ingebrachte vorderingen gecrediteerd, maar zij dienen bovendien ook als waarborg voor eventuele verliezen die de Amortisationskasse op andere debiteuren zal lijden.

Daarnaast zal de Amortisationskasse een garantie-

fonds verkrijgen, vermoedelijk ten bedrage van R.M. 30 miljoen. Dit wordt bijeengebracht door de industrie, die weliswaar geen effectieve betalingen in dit fonds doet, maar slechts een hoofdelijke aansprakelijkheid tot genoemd bedrag overneemt.

De grootte van de door de banken in de Amortisationskasse in te brengen vorderingen wordt, in tegenstelling tot de Ifi, niet in den vorm van een bepaalde verhouding vastgesteld. Er is evenwel voorgesteld, dat 20 pCt. van het eigen kapitaal den maatstaf zal vormen, om in overeenstemming met den zeer verschillende omvang van de in te brengen vorderingen, bij de afzonderlijke banken een bepaalde elasticiteit te verzekeren. Daar de eigen kapitalen van de bij de oprichting van de Amortisationskasse betrokken banken in totaal ongeveer R.M. 1.460 miljoen bedragen, zou bij een maximum van 20 pCt., op het overnemen van verplichtingen ten bedrage van R.M. 300 miljoen te rekenen zijn.

In hoeverre de banken van de Amortisationskasse gebruik zullen maken, is op het oogenblik nog niet te beoordeelen. De beteekenis van deze instelling ligt tenslotte niet in een financiële versterking van de credietbanken, maar alleen in de mogelijkheid zich te onttrekken aan de strenge handelsrechtelijke balansvoorschriften.

AANTEKENINGEN.

Het vraagstuk der productieregeling in de Vereeniging voor de Staathuishoudkunde en de Statistiek.

In de op 29 dezer te houden jaarvergadering van de Vereeniging voor de Staathuishoudkunde en de Statistiek zal de volgende vraag worden besproken: „In hoeverre kan het regelen van den omvang der voortbrenging of van het aanbod van bepaalde goederen door producenten, al dan niet met medewerking van de Overheid, bevorderlijk worden geacht voor de volkswelvaart?”

Over deze vraag werden twee prae-adviezen uitgebracht, resp. van de hand van Dr. R. van Genechten, Privaat-Dozent aan de Universiteit te Utrecht, en van Dr. J. Tinbergen, conjunctuurstatisticus van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Dr. van Genechten heeft zich bij de beantwoording van de vraag strikt gehouden aan de daarbij gestelde grenzen: hij heeft het vraagstuk gezien binnen het kader van de bestaande economische orde en het in hoofdzaak opgevat als wat men zou kunnen noemen het probleem der quantitative productie-beperking. Dr. Tinbergen heeft de stof ruimer behandeld en een deel zijner beschouwingen gewijd aan het pro en contra van eene „planhuishouding”.

Dr. van Genechten ontwikkelt in zijn praeadvies ongeveer den volgende gedachtengang. In onze maatschappij vindt als regel eene aanpassing van den geproduceerden voorraad aan de behoefte plaats door middel van het prijsmechanisme, waarbij overigens door den schr. wordt erkend, dat de prijs niet een ideaal richtsnoer is voor de aanwijzing van de dringendheid der behoefte, aangezien hij mede wordt beïnvloed door de verschillende bezitsverhoudingen en de daaruit voortspruitende koopkrachtsverschillen. Zelden is de prijsvorming volkomen vrij; waar zij dit is, staat er voor de voorstanders van de bestaande orde geen reden om voor ingrijpen in dit proces te pleiten; het eenige punt, waarop ingrijpen noodzakelijk is, is gelegen in het geldwezen, hetwelk zoo ingericht moet worden, dat het algemeene prijspeil gelijk blijft.

Nu zijn er echter een aantal gevallen, waarin het prijsmechanisme niet of niet in voldoende mate tot aanpassing van den voorraad bij de behoefte leidt. In dergelijke gevallen wordt veelal gegrepen naar het middel van productiebeperking op den grondslag van onderling overleg der producenten, somtijds gesteund

door de Overheid. De schr. onderscheidt daarbij vijf typische gevallen.

Het eerste geval betreft de productie van die goederen, die een onelastische vraag ontmoeten; als voorbeelden noemt schr. tarwe, koffie en katoen, ten aanzien waarvan maatregelen tot beperking van het aanbod op de wereldmarkt zijn getroffen. De schr. merkt daarbij op, dat maatregelen, die wel het aanbod op de markt, maar niet de productie zelve beperken, als regel weinig effectief zijn.

Het tweede geval betreft het opkomen van nieuwe productiegebieden van bepaalde artikelen, die reeds geproduceerd worden; de bestaande producenten zullen er dan naar streven, om de nieuwe gebieden niet tot volle ontwikkeling te laten komen, teneinde niet tot al te groote inkrimping der eigen productie te behoeven over te gaan. Als voorbeelden noemt de schr. de restrictie in de suikerproductie, steenkolen, rubber, koper, tin, zink en lood.

Als derde geval van productiebeperking noemt de schr. de regeling van producenten, die uit eenzelfde bron moeten putten en die door ongebreidelde uitbuiting van die bron tot wantoestanden in hun productietak aanleiding kunnen geven. Voorbeeld: de petroleumwinning op één en hetzelfde veld door meer dan één producent.

Het vierde geval betreft de productie met veel vaste kosten. Het is bekend, dat daarbij vaak het gevaar bestaat, dat de productie een zekeren tijd zal worden voortgezet, wanneer deze slechts de variabele kosten dekt, terwijl de vaste kosten in onvoldoende mate worden verdiend. Voorbeelden van industrieën, die in deze situatie verkeerden en waar dus regeling van den productie-omvang kan en veelal wordt nagestreefd, zijn de aluminiumindustrie, de kunstzijde-industrie, de linoleumindustrie, de stikstoffabricage en de staalindustrie.

Tenslotte noemt de schrijver als vijfde geval het beperken van de productie, eenvoudig tot uitbuiting van een monopoliepositie. Voorbeelden: kwikzilver, kali, anilineverven.

Na het algemeene karakter van de meest typische gevallen te hebben besproken behandelt Dr. van Genechten eerst enkele, ten gunste van productiebeperking aangevoerde argumenten, die z.i. weinig waarde hebben. Het eerste motief is, dat de groote organisaties van producenten een beter overzicht over de markt zouden hebben, dan vele individueele ondernemers. Dit argument vindt geen steun in de feiten. De prijzen- en productiepolitiek van de groote organisaties van producenten is in de huidige depressieperiode allerminst voorbeeldig geweest.

Een tweede argument dat niet opgaat, is volgens schr. dat door overeenkomsten tot productiebeperking de werkgelegenheid in tijden van crises behouden zou blijven en tevens het bestaande loonpeil gehandhaafd zou kunnen worden. Dit betoog behelst volgens den schr. eene contradictie: of de productie wordt beperkt in verband met het relatief hoog houden van den prijs, maar dan daalt ook de werkgelegenheid, of de prijzen dalen bij gelijkblijvende productie, maar dan zal ook het loon omlaag moeten.

Een derde argument is, dat door systematische regeling van den omvang der productie de uitbuiting der grondstoffenvoorraden op een betere wijze zal geschieden. Ook aan dit argument wordt door den schr. geen waarde toegekend.

Vervolgens komt Dr. van Genechten tot de behandeling van de vraag, of in de hierboven vermelde vijf gevallen, waarin maatregelen van productiebeperking worden toegepast, het resultaat daarvan bevorderlijk voor de volkswelvaart moet worden geacht. Het vijfde geval (uitbuiting van een monopoliepositie) acht de schr. weinig twijfelachtig: het komt neer op bevoordeeling van enkelen op kosten van velen. Ook als een land een uitvoerbedrijf met monopolistische positie heeft, komt het voordeel daarvan gewoonlijk

alleen ten goede aan de bezitters van het bedrijf, maar niet aan de geheele bevolking.

Regeling van den omvang der productie van goederen met onelastische vraag stuit gewoonlijk af op praktische bezwaren, en wel omdat men veelal niet den omvang der productie in de hand heeft (zooals b.v. bij tarwe, koffie en rubber is gebleken). Dit bezwaar is echter niet principiëel. Dr. van Genechten acht echter ook in beginsel het regelen van den omvang der productie met handhaving van een bepaalden prijs verkeerd: legt men een bepaalden prijs vast, waarbij de reeds aanwezige marginale producenten nog juist op hun kosten komen, dan verhindert men degenen, die kans zien om met dezelfde moeite meer product te leveren, om zulks te doen; immers, het meerdere mag niet worden verkocht. Verstarring van de productie op een bepaald niveau wordt dus in de hand gewerkt, terwijl de vaste prijs de aanwending van het betrokken goed voor nieuwe gebruiksmogelijkheden zal belemmeren.

De grootste moeilijkheden leveren in een dergelijk geval echter de conjunctuurschommelingen. Zoo zal — om slechts deze zijde van de zaak te vermelden — de aanpassing van de productie bij de vraag in depressieperioden met bijzondere moeilijkheden gepaard gaan. Voortdurende controle van de Overheid zal noodig zijn, maar, wil de aanpassing vlug en soepel geschieden, zoo is de kans op vergissingen zeer groot. In hausseperioden eischt eene productiebeperking bovendien het kunstmatig tegengaan van de stichting van nieuwe ondernemingen, hetgeen mede zijn bezwaren heeft.

Ook het beperken van de productie in nieuwe productiegebieden, teneinde den overgang naar een nieuwen toestand voor de oude ondernemingen gemakkelijk te maken is, hoezeer als overgangsmaatregel te verdedigen, in de praktijk gewoonlijk weinig bevreemdend, en wel omdat dergelijke maatregelen meestal beteekenen het belemmeren van de meest rationeele productie en het in stand houden van verouderde of oneconomisch werkende bedrijven. Hetgeen in de suikerproductie kan worden waargenomen, is in dit opzicht typeerend. De protectie in de handelspolitiek wordt bovendien door een dergelijk streven zeer bevorderd ten nadeele der algemeene welvaart. Ware er een wereldoverheid, die deze zaak kon regelen, zoo zou op dit gebied iets te bereiken zijn, maar, zooals de zaken thans staan, is dat niet het geval.

Daarentegen kan regeling van de productie in die bedrijven, die op dezelfde bron van grondstoffen zijn aangewezen en elkander daarbij in den weg kunnen zitten, gemotiveerd zijn, eventueel met medewerking en onder toezicht van de Overheid.

Tenslotte het geval, dat een aantal ondernemingen in een bepaalden bedrijfstak produceeren met een hoog percentage vaste kosten. Is in zulk een bedrijfstak de totale productiecapaciteit te groot om bij volle aanwending tot een voor alle betrokken producenten loonend bedrijf te leiden, zoo ligt een overeenkomst tot productiebeperking voor de hand. Maar ook dan acht Dr. van Genechten zulk een overeenkomst zeer gevaarlijk en als regel schadelijk voor de volkswelvaart. Immers, wil men bij productieregeling de opkomst van nieuwe concurrenten uitschakelen, zoo zal de Overheid controle moeten uitoefenen door middel van een concessiestelsel. Dit leidt weder tot groepsvorming in de maatschappij en tot het scheppen van een bepaalde groep van bevoorreedden, die bedacht zullen zijn op het behoud van hun positie, maar die niet zullen streven naar voortdurende verbetering en opvoering der voortbrenging.

Zoo verklaart zich dus Dr. van Genechten in vrijwel alle gevallen tegen de quantitative productiebeperking door onderling overleg van producenten. Wil men de bestaande moeilijkheden, die ongetwijfeld vele zijn, oplossen, zoo rijst volgens den schr. een heel ander probleem: niet de productie moet worden be-

perkt, maar de markten moeten worden verruimd. Marktverruiming is het vraagstuk, waarvoor de huidige generatie zich ziet gesteld. Slaagt men er in, deze te verwezenlijken, zoo verdwijnen of verminderen in de groote meerderheid der gevallen de moeilijkheden, die thans aanleiding geven tot het sluiten van overeenkomsten tot productiebeperking. De vraag, door de Vereniging voor de Staathuishoudkunde gesteld, of dergelijke overeenkomsten *bevooronderlijk* zijn voor de volkswelvaart, wordt derhalve voor vrijwel alle gevallen door Dr. van Genechten *ontkennend* beantwoord.

Tot zoover over het eerste praeadvies. Op de beschouwingen van Dr. Tinbergen, die uit een geheel ander vaatje tapt dan Dr. van Genechten, komen wij in een der volgende nummers terug.

INGEZONDEN STUKKEN.

HERSTEL VAN EEN GETALFOUT BETREFFENDE HET RIJKSRESERVEFONDS.

Prof. Dr. H. W. C. Bordewijk te Groningen schrijft ons:

Gelijk ik reeds onmiddellijk na het verschijnen van het nummer van 28 Sept. jl. van de E.-S. B. in de dagbladers heb meegedeeld, ben ik het slachtoffer geworden van een foutieve opgave in de N.R.C. van Woensdag 21 Sept., ochtendblad A, blz. 3, kolom 4, ongeveer in het midden, waar het bedrag van bovenvermeld fonds stond aangegeven met: f 569.241.335. In het officiële Kamerstuk No. 140, dat hier in Groningen op den huidigen dag in de Rijks-Universiteitsbibliotheek nog niet aanwezig is, zoomin als de begroting en de milioenennota, staat het bedrag uitgetrokken met: f 569.241,33½. Dit Kamerstuk werd mij toegezonden daags na het verschijnen van mijn artikel in dit weekblad. Ver verwijderd van de officiële bron, was ik, in verband met den vereischten spoed, aangewezen op het eenige mij ten dienste staan-

de materiaal, dat naar ik dacht, betrouwbaar was, nl. de N. Rott. Crt. Deze aan de spits onzer dagbladen staande courant heeft die fout niet hersteld; dit valt te meer te betreuren, waar het hier ging om een groot bedrag en een zaak van eminent gewicht.

Om nu niet voor een naïeveling te worden aangezien, wil ik even meedeelen, hoe het komt, dat ik niet dadelijk ten aanzien van een zoo groot bedrag argwaan heb opgevat. Mij speelden de eveneens in totaal honderden millioenen beloopende overschotten op de rijksrekeningen van 1924 tot en met 1930 door het hoofd, waarvan echter slechts de saldi van de dienstjaren 1929 en 1930, samen rond f 86.000.000, dit reservefonds hebben gevoed. Met het bedrag, dat de N. Rott. Crt. vermeldde, voor oogen, heb ik mij toen verder niet gerealiseerd, dat het leeuwendeel dier overschotten aan dit fonds niet is ten goede gekomen.

Terwijl de betreuenswaardige fout dus geheel op rekening moet worden gesteld van het achteraf gebrekking gebleken courantenmateriaal, als het eenige, dat mij, zooals gezegd, in verband met den gevraagden spoed, ter beschikking stond, wil ik er met nadruk op wijzen, dat de hoofdstrekking van mijn betoog desondanks kaarsrecht overeind blijft staan: iedereen, die van economie iets weet, zal met mij blijven beseffen het funeste eener regeeringspolitiek, die voor het sluitend maken van de begroting, geleid door zuiver fiscale motieven, middelen aanwendt, welke de oorzaken der crisis, met welke gevolgen ook deze begroting te worstelen heeft, versterken en vermeerderen.

Den lezers van mijn artikel verzoek ik derhalve, onder schrapping van het laatste deel van mijn stuk, beginnende met de woorden: „Nu is er één ding, dat mij wel heeft getroffen...” de lezing daarvan te beëindigen in den geest, die spreekt uit de 2de helft der voorafgaande alinea: geen middelen erger dan de kwaal!

Groningen, 30 Sept. 1932.

MAANDCIJFERS.

Indexcijfers van Nederlandsche aandelen.

De Bank voor Handel en Scheepvaart te Rotterdam zendt ons onderstaand overzicht: Indexcijfers van 12 aandeelengroepen der Amsterdamsche effectenbeurs. 1)

	Banken	Electriciteit	Handels-ondern.	Industrie	Kunstzijde	Mijnbouw	Olie	Rubber	Scheepvaart	Suiker	Tabak	Thee
Gemiddelde 1929	158.3	337.5	168.0	432.7	243.0	268.7	402.0	233.5	125.0	398.4	487.3	443.2
" 1930	149.4	257.7	125.6	264.9	87.4	177.2	371.1	110.7	82.6	292.9	361.3	357.2
" 1931	118.1	211.8	93.4	167.7	64.5	144.5	209.8	51.8	49.6	181.9	241.6	251.4
Januari 1931	137.2	220.4	110.9	199.-	57.4	149.1	290.7	75.8	63.5	223.8	274.-	280.5
Februari "	140.7	239.9	117.5	217.5	69.7	167.5	307.3	80.2	65.6	238.4	307.8	292.1
Maart "	143.-	248.6	124.3	223.2	78.9	176.7	288.3	81.4	63.9	243.3	306.2	290.7
April "	139.4	238.4	113.5	207.3	84.4	172.4	253.9	58.5	57.5	219.5	299.8	283.4
Mei "	132.7	222.5	95.1	173.8	76.2	159.6	220.-	50.5	54.3	190.9	275.9	261.-
Juni "	127.5	217.5	89.-	165.1	68.7	150.8	208.6	48.4	53.1	191.3	262.4	249.7
Juli "	126.4	228.8	100.2	163.8	70.6	163.6	218.2	58.5	55.8	208.9	254.2	262.9
Augustus "	113.2	210.9	88.2	151.2	65.-	147.6	194.7	44.4	48.-	178.4	218.4	247.-
September "	95.3	190.1	73.6	126.1	60.9	118.9	147.9	31.7	37.3	134.-	168.7	220.1
October "	89.1	181.3	71.7	125.3	49.2	107.8	140.7	32.6	34.7	122.1	174.7	222.2
November "	93.2	184.2	75.4	135.4	48.9	120.1	133.6	32.9	34.9	125.9	196.3	237.2
December "	79.-	158.4	61.5	114.2	44.2	99.5	113.1	26.3	26.7	106.5	161.3	179.7
Januari 1932	80.5	174.4	63.5	124.-	43.5	107.4	118.9	28.2	27.4	108.-	173.7	181.4
Februari "	82.8	173.-	65.8	123.2	42.4	110.1	139.2	28.2	27.7	108.7	179.6	178.1
Maart "	81.3	184.7	69.-	122.9	41.7	110.9	149.3	24.2	27.-	112.7	176.3	182.2
April "	69.8	166.7	58.8	102.1	34.3	92.4	118.3	13.7	20.1	96.6	111.-	154.-
Mei "	65.-	163.9	52.5	93.5	33.5	86.8	117.8	14.2	19.1	84.5	101.9	157.3
Juni "	59.4	156.1	51.2	88.5	32.3	83.9	118.1	14.1	17.3	87.6	94.7	154.3
Juli "	68.3	167.1	63.7	106.1	34.1	92.2	129.1	22.5	21.-	105.6	120.1	175.6
Augustus "	79.8	183.5	71.5	126.2	33.2	104.9	153.5	35.1	26.4	118.-	138.4	200.5
September "	86.-	194.5	78.1	133.4	43.6	123.7	166.4	42.4	31.1	128.8	151.3	201.6

Schommelingen in het aandelen-indexcijfer. 4 Januari 1932 f 1.942.518.500 = 100.

4 Januari	100.-	2 Maart	113.7	4 Mei	92.9	6 Juli	97.-	1 Sept.	120.6
13 "	106.9	9 "	118.6	11 "	93.4	13 "	97.-	7 "	127.4
20 "	107.4	16 "	113.5	18 "	92.4	20 "	98.1	14 "	120.5
27 "	105.9	23 "	105.8	25 "	90.1	27 "	102.6	21 "	120.7
3 Febr.	109.7	30 "	103.9	1 Juni	86.4	3 Augustus	107.4	28 "	121.6
10 "	105.7	6 April	98.3	8 "	83.9	10 "	110.9		
17 "	110.9	13 "	95.9	15 "	88.1	17 "	113.6		
24 "	111.-	20 "	95.1	22 "	90.5	24 "	115.7		
		27 "	90.-	29 "	89.6				

1) Men zie voor de toelichting op dit overzicht het nummer van E.-S. B. van 15 Januari 1930, blz. 64.

ONTVANGEN BOEKEN.

De practijk der werkloosheidsverzekering in Nederland door Dr. H. J. Morren. (Alphen a/d. Rijn 1932; N. Samson N.V.; Prijs f 2.90).

In dit boekje zijn de belangrijkste voorschriften inzake de werkloosheidsuitkeeringen bijeengebracht n.l.: het Werkloosheidsbesluit 1917, de reglementen der werklozenkassen, ministeriële en andere circulaires, verzamelingen van beslissingen in beroepen krachtens art. 11 van het Werkloosheidsbesluit 1917.

Economische souvereiniteit, regionalisme en staatsvorm door Dr. J. F. Halkema-Kohl, met een voorwoord van Dr. J. A. Nederbragt. (Leiden z.j.; A. W. Sijthoff's Uitgeversmaatschappij N.V.).

Enkele opmerkingen over de samenwerkingsgedachte op internationaal economisch gebied.

Les temps nouveaux door Fernand Baudhuin, Professeur à l'Université de Louvain et à l'Institut Supérieur de Commerce d'Anvers. (Brussel 1932; L'édition universelle (S. A.) Anciennement Librairie Albert Dewit).

Een belangrijk boek over de ontwikkeling van het economisch leven, dat voor den niet-economisch geschoolden lezer tal van goede opmerkingen bevat. De schrijver is over de toekomstige vooruitzichten zeer optimistisch en meent, dat de voorspoed in de maatschappij in hetzelfde tempo als voorheen zal doorgaan. In een van de laatste hoofdstukken wijst Prof. Baudhuin op de wijziging van de economische positie van België, o.a. dat het economisch zwaartepunt van dit land zich van het Zuiden naar het Noorden zal verplaatsen.

Balances des paiements 1930 (y compris une analyse des mouvements de capitaux en 1931. (Genève 1932; Société des Nations; Prijs Fr. 7.50).

Dit tweede deel van dit belangwekkende geschrift van den Volkenbond geeft eveneens een gedetailleerde en belangwekkende analyse van de kapitaalbewegingen in 1931.

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.
(In duizenden guldens).

	Juli 1932		Juli 1931	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Nieuwe rekeningen.	1.680	—	1.596	—
Rekeningen op ult ^o .	195.975	—	177.174	—
Bijgeschrijvingen	2.860.046	483.206	2.842.656	512.804
a. Stortingen	1.101.640	108.533	1.182.480	123.675
b. Overschrijvingen				
1. van and. rek. ¹⁾	1.758.281	345.894	1.660.025	368.755
2. van Ned. Bank.	125	28.712	151	20.317
c. And. onderwerpen	—	67	—	57
Afschrijvingen	1.852.922	474.312	1.759.447	510.007
a. Chèques	288.435	68.186	283.834	73.517
b. Overschrijvingen				
1. op andere rek. ²⁾	1.540.693	345.894	1.461.282	368.755
2. naar Ned. Bank	890	60.089	996	67.573
c. And. onderwerpen	22.904	143	13.335	162
Tegood op ult ^o	—	159.988	—	124.481
Beleggingen	—	104.166	—	90.237

¹⁾ Hierin begrepen overschrijvingen uit het buitenland 3.926 met f 583 Juli 1932 en 3.689 met f 678 Juli 1931.

²⁾ Idem naar het buitenland 31.897 met f 2.682 Juli 1932 en 29.479 met f 2.812 Juli 1931.

RIJKSPPOSTSPAARBANK.

	AUGUSTUS	1930	1931	1932
Inlagen	f	13.009.083	15.782.891	18.574.809
Terugbetalingen ...	„	10.384.007	10.634.415	13.226.419
Tegood inleggers ¹⁾ ..	„	357.875.887	399.564.899	490.153.463
Nom. bedr. der uitst. staatschuldboekjes ¹⁾ ..	„	42.841.150	43.109.750	41.066.350
Spaarbankboekjes:				
Nieuw uitgegeven...		11.248	12.658	10.354
Geheel afbetaald ..		7.148	6.776	7.772
In omloop ¹⁾		2.133.561	2.191.678	2.260.563

¹⁾ Op ultimo.

PRODUCTIE DER STEENKOLEN-, BRUINKOLEN- EN ZOUTMIJNEN.

(Gegevens verstrekt door den Hoofdingenieur der mijnen.)

I. Gezamenlijke Steenkolenmijnen.

	Aug. 1932	Jan./Aug. 1932	Jan./Aug. 1931
Prod. Steenkolen in tonnen .	1043.448 ¹⁾	8.310.193	8.470.790
Aantal normale werkdagen .	25 ²⁾	194	202

II. Bruinkolenmijn „Carisborg“.

Netto-productie in tonnen..	3 957 ³⁾	93.338	130.297
Aantal normale werkdagen	26	201	201

III. Zoutmijnen. (Kon. Ned. Zoutindustrie te Boekelo.)

Afgeleverd:			
Geraff. zout	(ton)	} 40.734	} 35.895
Industriezout	(„)		
Afvalzout	(„)		
Aantal normale werkdagen	27	205	205

Aantal arbeiders.	Gezamenl. Steenkolenmijnen	Bruinkolenmijn „Carisborg“	Zoutmijnen
1 Sept. 1932	{ 11.111 ⁴⁾ } { 24.549 ⁵⁾ }	85	208
1 Sept. 1931	{ 11.237 ⁴⁾ } { 27.141 ⁶⁾ }	83	236

¹⁾ 155.004 ton cokes en 82.501 ton steenkoolbriketten. ²⁾ Staatsmijnen en Domaniale Mijn, 22 Oranje Nassau mijn II, 21 Willem Sophia, Laura en Vereniging en Oranje-Nassau mijn I, 20 Oranje-Nassau mijn III en IV. ³⁾ 2957 ton ruwe bruinkool, 1000 ton bruinkoolbriketten. ⁴⁾ bovengronds. ⁵⁾ incl. 2.071 arbeiders der nevenbedrijven. ⁶⁾ ondergronds. ⁷⁾ incl. 1.926 arbeiders der nevenbedrijven.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

GELDKOERSEN.

OPEN MARKT.

	1932				1931	1930	1914
	1 Oct.	26 Sept./1 Oct.	19/24 Sept.	12/17 Sept.	28 Sept./3 Oct.	29 Sept./4 Oct.	20/24 Juli
Amsterdam Partic. disc.	1/4-1/2	1/4-1/2	1/4-1/2	1/4-1/2	2/4-3/4	1/2-2	3/8-3/16
Prolong.	1	1	1	1	3-4 1/2	12/32-2	2 1/4-3/4
Londen Daggeld...	1/2-1	1/4-1	1/4-1	1/4-1	3-5 1/2	1-3 1/2	1 3/4-2
Partic. disc.	3/4-7/8	9/16-7/8	1/2-11/16	5/8-3/4	59/16-7/8	2 1/32-3/16	4 1/4-3/4
Berlijn Daggeld...	5-7	4 1/2-7	4 1/2-6 3/4	5 3/8-6 3/4	8-11 1/2	4 1/2-7	—
Maandgeld	4 1/2-5 1/2	4 1/2-5 1/2	5-6	5-6	—	—	—
Part. disc.	37/8	37/8	37/8-4	4 1/2	3-8	37/8	2 1/8-1/2
Waren-wchsel.	4-1/4	4-1/4	5-1/2	5-1/2	8 1/2	4-1/8	—
New York Daggeld ¹⁾	2-1/4	2-1/4	2-1/4	2-1/4	1 1/2-3/4	1 1/2-2 1/4	1 3/4-2 1/2
Partic. disc.	7/8	7/8	7/8	7/8	1 1/8	2	—

¹⁾ Koers van 30 Sept. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York ^{*)}	Londen ^{*)}	Berlijn ^{*)}	Parijs ^{*)}	Brussel ^{*)}	Batavia ¹⁾
27 Sept. 1932	2.49 ³⁾ / ₁₀	8.60 ^{1/2}	59.25	9.75 ^{3/4}	34.56 ^{1/2}	99 ^{7/8}
28 „ 1932	2.49	8.59 ^{1/4}	59.24 ^{1/2}	9.75 ^{3/4}	34.57 ^{1/2}	99 ^{7/8}
29 „ 1932	2.49	8.60	59.23 ^{1/2}	9.75 ^{3/4}	34.54	100 ^{1/8}
30 „ 1932	2.49 ^{1/8}	8.59 ^{1/2}	59.24 ^{1/2}	9.75 ^{3/4}	34.53	100 ^{1/8}
1 Oct. 1932	2.49 ^{1/16}	8.61	59.24	9.75 ^{3/4}	34.53	100 ^{1/8}
3 „ 1932	2.49	8.60 ^{1/4}	59.20	9.75 ^{1/2}	34.55	100 ^{1/4}
Laagste d.w. ¹⁾	2.4890	8.58 ^{1/4}	59.15	9.74 ^{1/4}	34.47 ^{1/2}	99 ^{1/8}
Hoogste d.w. ¹⁾	2.4925	8.61 ^{1/4}	59.27 ^{1/2}	9.76 ^{1/4}	34.60	100 ^{5/8}
26 Sept. 1932	2.49 ^{1/8}	8.60 ^{1/2}	59.25	9.76	34.55	99 ^{7/8}
19 Sept. 1932	2.49 ^{1/8}	8.65 ^{1/8}	59.31	9.76	34.52	99 ^{3/4}
Muntpariteit	2.4878	12.1071	59.263	9.747	34.592	100

Data	Zwitserland ^{*)}	Weenen ^{*)}	Praag ¹⁾	Boekarest ¹⁾	Milaan ²⁾	Madrid ²⁾
27 Sept. 1932	48.01	—	7.37	1.471 ^{1/2}	12.76 ^{1/2}	20.38
28 „ 1932	48.—	—	7.37	1.47 ^{1/2}	12.77	20.37 ^{1/2}
29 „ 1932	48.01	—	7.37	1.47 ^{1/2}	12.77	20.37
30 „ 1932	48.—	—	7.37	1.47 ^{1/2}	12.76 ^{1/2}	20.35
1 Oct. 1932	48.—	—	7.37 ^{1/2}	1.47 ^{1/2}	—	—
3 „ 1932	47.99	—	7.37 ^{1/2}	1.47 ^{1/2}	12.76 ^{1/2}	20.37
Laagste d.w. ¹⁾	47.95	35.15	7.34	1.42 ^{1/2}	12.72 ^{1/2}	20.20
Hoogste d.w. ¹⁾	48.05	35.25	7.40	1.52 ^{1/2}	12.82 ^{1/2}	20.55
26 Sept. 1932	48.02	—	7.37	1.47 ^{1/2}	12.76	20.40
19 Sept. 1932	48.04	—	7.37	1.48 ^{1/2}	12.78	20.24
Muntpariteit	48.12 ^{1/2}	35.007	7.371	1.488	13.094	48.52

Data	Stock-holm*)	Kopen-hagen*)	Oslo*)	Helsing-fors*)	Buenos-Aires ¹⁾	Mon-treal ¹⁾
27 Sept. 1932	44.25	44.75	43.35	3.72	65	2.25½
28 " 1932	44.25	44.70	43.35	3.71	65	2.24½
29 " 1932	44.25	44.65	43.35	3.71	65	2.26
30 " 1932	44.25	44.65	43.35	3.70	65	2.26½
1 Oct. 1932	44.25	44.70	43.35	3.70	65	2.25½
3 " 1932	44.25	44.70	43.30	3.70	—	2.26
Laagste d.w ¹⁾	43.85	44.35	43.—	3.65	—	2.24
Hoogste d.w ¹⁾	44.40	44.95	43.60	3.75	65	2.27
26 Sept. 1932	44.25	44.75	43.35	3.71	65	2.24½
19 Sept. 1932	44.45	44.90	43.55	3.76	65	2.25
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95½	2.4878

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave.
Laatstbekende noteeringen te Amsterdam en Rotterdam op
1 Oct. 1932 voor telegrafische uitbetaling op:

	Gulden per	Pari	Koers	Bank-disconto
Europa.				
Londen *)	£	12.10 ⁸	8.61	2
Berlijn *)	100 Mark	59.26	59.24	4
Parijs *)	100 Franc	9.747	9.75½	2½
Brussel *)	100 Belg	34.59	34.53	3½
Luxemburg	100 Franc	—	6.90½	—
Zürich *)	100	48.—	48.—	2
Praag	100 Kronen	—	7.38	5
Weenen *)	100 Schilling	35.—	35.15	6
Boedapest	100 Pengö	43.51	43.—	5
Boekarest	100 Lei	1.4880	1.47½	7
Sofia	100 Leva	1.797	1.80	8½
Belgrado	100 Dinar	4.379	4.—	7½
Istanbul	Turksch £	10.93	1.17½	—
Athene	100 Drachme	3.23	1.55	10
Milaan	100 Lira	13.09	12.77½	5
Madrid	100 Peseta	48.—	20.40	6½
Lissabon	Escudo	2.68½	0.07½	6½
Kopenhagen *)	100 Kronen	66.67	44.70	4
Oslo *)	100 "	66.67	43.35	4
Stockholm *)	100 "	66.67	44.25	3½
Reickjavick	100 IJsl. Kr.	66.67	38.87½	—
Warschau	100 Zloty	27.91	27.90	7½
Kovno (Litauen)	100 Lita	24.88	24.75	7
Riga (Letland)	100 Lat	48.—	47.90	6-7
Reval (Estland)	100 Estl. Kr.	66.67	66.25	5½
Helsingfors	100 Finnmrk.	6.26½	3.70	6½
Moskou	Tjerwonets	12.80	12.80	—
Danzig	100 Gulden	48.42	48.42½	4
Amerika.				
New-York *)	\$	2.4878	2.49½	2½
Montreal	Canad. \$	2.4878	2.25½	—
Mexico	Mex. Dollar	1.24	0.79	—
Buenos Aires	Peso (papier)	1.0568 ¹⁾	0.64½	—
La Paz (Bolivia) ³⁾	Boliviano	0.9080	—	—
Rio de Janeiro	Milreis (pap.)	0.8075 ²⁾	0.19½	—
Valparaiso	Peso (papier)	0.30	0.15	6-7
Bogota (Columbia) ³⁾	Peso	2.42	2.38	—
Quito (Ecuador)	Sucre	0.49 ⁸⁾	—	—
Lima (Peru)	Sol	0.697	0.46½	—
Montevideo (Urug.)	Peso	2.5725	1.05	—
Caracas (Venezuela)	Bolivar	0.4795	0.38	—
Paramaribo	Gulden	1.—	0.99½	—
San José (C. Rica)	Colon	—	—	—
Guatemala	Quetzal	2.48½	2.49	—
Willemstad (Curaç.)	Gulden	1.—	1.01	—
Managua (Nicar.) ³⁾	Cordoba	2.48½	—	—
San Salvador ³⁾	Colon	1.2440	1.03	—
Azië.				
Calcutta	Rupee	0.91	0.65	4
Batavia	Gulden I.G.	1.—	1.00½	4½
Kobe	Yen	1.24	0.60½	4.38
Hongkong	Dollar	—	0.58½	—
Shanghai	Taël	—	0.77	—
Singapore	Straits Doll.	1.4125	1.—	—
Manilla	Phil. Peso	1.24	1.25½	—
Teheran ⁴⁾ (Perzië)	Pahlavi	—	8.28	—
Bangkok	Baht	—	0.79	—
Afrika.				
Kaapstad	£	12.10½	11.97½	6
Alexandrië	Egypt. £	12.42	8.83	—
Australië.				
Melbourne, Sidney	£	12.10½	6.89	—
en Brisbane	£	12.10½	7.86	—
Nieuw Zeeland	£	12.10½	7.86	—

1) Goudpeso. 2) Milreis Goud. 3) Not. te A/dam. Ov. not. part. opg.
4) Zichtkoers. 5) Munteenheid = Rial (= een Kran.)

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
27 Sept. 1932	3,45 ^{1/16}	3,91 ^{1/4}	23,79	40,15
28 " 1932	3,45	3,91 ^{1/4}	23,78	40,15½
29 " 1932	3,45 ^{1/16}	3,91 ^{1/4}	23,79½	40,16
30 " 1932	3,45 ^{1/16}	3,91 ^{1/16}	23,79½	40,16½
1 Oct. 1932	3,45 ^{1/16}	3,91 ^{1/4}	23,79½	40,16
3 " 1932	3,45 ^{1/16}	3,91 ^{1/16}	23,79	40,16½
5 Oct. 1931	3,83½	3,93 ^{7/8}	23,10	40,17
Muntpariteit	4,86	3,90 ^{1/8}	23,81½	40 ^{1/16}

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	17 Sept. 1932	24 Sept. 1932	26 Sept. 1932	1 Oct. '32	1 Oct. 1932
Alexandrië..	Piast. p. £	97½	97½	97 ^{1/8}	97 ^{1/8}	97½
Athene	Dr. p. £	562½	572½	560	585	592½
Bangkok....	Sh. p. tical	1/10 ^{1/16}	1/10 ^{1/16}	1/10	1/10 ^{1/16}	1/10
Budapest ...	Pen. p. £	20	20	19	21	20
Buenos Aires	d. p. \$	40½	40½	40½	40½	40½
Calcutte....	Sh. p. rup.	1/6 ^{1/16}	1/6 ^{1/16}	1/6 ^{1/16}	1/6 ^{1/16}	1/6 ^{1/16}
Constantin..	Piast. p. £	725	720	720	720	720
Hongkong ..	Sh. p. \$	1/4 ^{1/16}	1/4 ^{1/16}	1/3 ^{1/8}	1/4 ^{1/16}	1/4 ^{1/16}
Kobe	Sh. p. yen	1/4 ^{1/16}	1/4 ^{1/16}	1/4 ^{1/16}	1/5	1/4 ^{1/16}
Lissabon....	Escu. p. £	110	110	109½	110½	110
Mexico	\$ per £	11.52½	11.33	10.60	11.33	10.85
Montevideo	d. per £	30	30	28	32	30
Montreal ...	\$ per £	3.84½	3.84	3.79½	3.83½	3.81½
Rio d. Janeiro	d. per Mil.	5 ^{1/16}	5½	5	5½	5½
Shanghai ...	Sh. p. tael	1/9 ^{1/16}	1/9 ^{1/16}	1/8 ^{1/16}	1/9 ^{1/16}	1/9 ^{1/16}
Singapore ..	id. p. \$	2/3 ^{1/16}	2/3 ^{1/16}	2/3 ^{1/16}	2/4	2/3 ^{1/16}
Valparaiso ¹⁾	\$ per £	58	58	58	58	58
Warschau ..	Zl. p. £	31	30 ^{7/8}	30 ^{1/4}	31½	30½

1) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS ³⁾

Londen ¹⁾	N.York ²⁾	Londen		
27 Sept. 1932..	17 ^{11/16}	27 ^{3/8}	27 Sept. 1932....	119/3
28 " 1932..	17 ^{3/4}	27 ^{3/8}	28 " 1932....	119/5
29 " 1932..	17 ^{11/16}	27 ^{3/8}	29 " 1932....	119/4
30 " 1932..	17 ^{11/16}	27 ^{3/8}	30 " 1932....	119/5
1 Oct. 1932..	17 ^{11/16}	27 ^{3/8}	1 Oct. 1932....	119/2
3 " 1932..	17 ^{11/16}	27 ^{3/8}	3 " 1932....	119/3
5 Oct. 1931..	17 ^{1/4}	28 ^{7/8}	5 Oct. 1931....	108/6
27 Juli 1914..	24 ^{11/16}	59	27 Juli 1914....	84/10½

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS

Vorderingen.	23 Sept. 1932	30 Sept. 1932
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank.....	f 8.463.937,56	—
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten Voorschotten op ult. Augustus 1932 aan de gem. verst. op v. haar d. de Rijksadm. te heffen gem. ink. bel. en op. op de Rijksink. bel.	" 3.862.665,22	" 3.862.665,22
Voorschotten op ult. Augustus 1932 aan de gem. verstr. op aan haar uit te keeren hoofds. der pers. bel. aand. in de hoofds. der grondbel. en der gem. fondsbel. alsmede op. op die belastingen en op de vermogensbelasting	—	—
Voorschotten aan Ned.-Indië.....	" 240.964.286,33	" 223.723.232,48
Id. aan Suriname.....	" 13.125.059,81	" 13.153.031,81
Id. aan Curaçao.....	" 7.806.320,55	" 7.812.738,55
Kasvord. weg. credietverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand ..	" 109.024.082,31	" 106.654.478,63
Saldo der postrek. v. Rijkscomptabelen Vord. op het Alg. Burg. Pensioenfonds ¹⁾	" 21.885.777,86	" 20.849.282,76
Id. op andere Staatsbedrijven ¹⁾	" 16.346.421,97	" 15.955.318,91
Vertr. t. laste der Rijksbegr. kasgeldleeningen aan gemeenten (saldo)....	" 63.963.972,90	" 55.608.972,90
Verplichtingen.		
Voorschot door de Ned. Bank ing. art. 16 van haar octrooi verstrekt	—	f 281.594,60
Schuld a/d Bank v. Ned. Gemeenten ..	—	—
Schatkistbiljetten in omloop.....	f 299.757.000,—	" 299.757.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	" 152.530.000,—	" 152.530.000,—
Zilverbons in omloop.....	" 1.716.520,50	" 1.707.357,—
Schuld op ultimo Augustus 1932 aan de gemeenten enz.	" 5.772.338,73	" 5.772.338,73
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. ¹⁾	" 14.134.801,49	" 4.450.427,14
Id. aan het Staatsbedrijf d. P. T. en T. ¹⁾	" 67.394.167,53	" 68.826.761,83
Id. aan andere Staatsbedrijven ¹⁾	" 272.856,22	" 282.856,22
Id. aan diverse instellingen ¹⁾	" 10.562.827,46	" 2.596.856,18

1) In rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	24 Sept. 1932	1 Oct. 1932
Betaalmiddelen in 's Lands kas.....	—	—
waaronder Muntbiljetten.....	—	—
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell.	f 254.017.000,—	f 232.966.000,—
Schatkistpromessen	" 11.675.000,—	" 10.925.000,—
Schatkistbiljetten	" 28.415.000,—	" 4.225.000,—
Muntbiljetten in omloop	" 2.490.000,—	" 2.486.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds.	" 9.096.000,—	" 968.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	" 978.000,—	" 897.000,—
Voorschot van de Javasche Bank.....	" 6.079.000,—	" 2.443.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 3 October 1932.

		Activa.	
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 34.544.957,13 Bijbnk. „ 353.458,65 Ag. sch. „ 6.461.977,62	f	41.360.393,40
Papier o. h. Buitentl. in disconto	„		—
Idem eigen portef. Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	f 71.335.835,—		71.335.835,—
Beleeningen	Hfdbk. f 26.137.889,97 incl. vrsch. Bijbnk. „ 5.345.439,50 in rek.-crt. Ag. sch. „ 49.458.631,45 op onderp. f 80.941.960,92		80.941.960,92
Op Effecten	f 79.744.596,08		
Op Goederen en Spec.	„ 1.197.364,84		80.941.960,92
Voorschotten a. h. Rijk	„		—
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 160.693.220,— Muntmat., Goud „ 934.014.193,60 f 1.034.707.413,60 Munt, Zilver, enz. „ 17.383.765,56 Muntmat., Zilver. „		1.052.091.179,16 ¹⁾
Belegging 1/5 kapitaal, reserves en pensioenfonds	„ 20.067.879,66		
Gebouwen en Meub. der Bank	„ 5.000.100,—		
Diverse rekeningen	„ 17.580.569,70		
Staat d. Nederl. (Wetv. 27/5/32, S. No. 221)	„ 19.331.195,17		
	f 1.307.709.013,01		
		Passiva.	
Kapitaal	f 20.000.000,—		
Reservefonds	„ 3.000.000,—		
Bijzondere reserve	„ 5.000.000,—		
Pensioenfonds	„ 8.191.160,98		
Bankbiljetten in omloop	„ 1.014.286.180,—		
Bankassignatiën in omloop	„ 48.442,85		
Rek.-Cour. { Het Rijk f 24.140.294,77 saldo's: { Anderen „ 230.589.255,17			254.729.549,94
Diverse rekeningen	„ 2.453.679,24		
	f 1.307.709.013,01		

Beschikbaar metaalsaldo	f 543.946.810,79
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.	„ 1.359.867.025,—
¹⁾ Waarvan in het buitenland f 5.520.302,58.	

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo ¹⁾	Dek- kings- perc.
	Munt	Muntmat.				
3 Oct. '32	100693	934.014	1014.286	254.778	543.947	83
26 Sept. '32	100688	934.014	973.639	294.561	544.888	83
19 „ '32	100688	934.014	978.477	286.054	546.329	83
12 „ '32	100690	933.990	984.786	281.704	545.379	83
5 „ '32	100690	932.681	1002.766	263.311	544.318	83
29 Aug. '32	100691	931.253	996.127	277.603	540.752	82
5 Oct. '31	93.692	698.507	1070.195	151.059	334.057	67
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist- promessen rechtstreeks	Belee- ningen	Papier op het buitenl.	Diverse reke- ningen ²⁾
26 Sept. 1932	40.497	—	78.673	71.336	14.456
19 „ 1932	41.215	—	78.859	71.336	14.445
12 „ 1932	41.418	—	80.030	71.336	15.178
5 „ 1932	40.588	—	81.681	71.336	15.048
29 Aug. 1932	41.081	—	83.376	71.336	14.660
5 Oct. 1931	146.166	—	114.526	102.061	51.392
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

¹⁾ Sedert den bankstaat van 4 Jan. 1929 op de basis van 2/5 metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circu- latie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div. reke- ningen ¹⁾
20 „ 1932..	893	1.092	470	851	2.316
13 „ 1932..	893	1.154	601	860	2.325
6 „ 1932..	891	1.302	524	864	2.344
29 Aug. 1931..	881	1.492	465	844	545
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitp. der activa.**JAVASCHE BANK.**

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
1 Oct. 1932	149.130		217.430	29.990	50.162
24 Spt. 1932	148.800		216.230	32.460	49.244
17 „ 1932	148.600		218.930	31.300	48.508
3 Sept. 1932	103.629	45.553	218.088	33.238	48.651
27 Aug. 1932	103.628	45.785	216.214	36.501	48.327
20 „ 1932	103.627	45.584	217.841	35.241	47.979
13 „ 1932	103.625	45.257	222.087	33.963	46.461
3 Oct. 1931	125.137	42.758	239.508	27.507	61.088
4 Oct. 1930	138.792	32.967	260.484	36.385	53.011
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Dis- conto's	Wissels. buiten N.-Ind. betaalb.	Belee- ningen	Diverse reke- ningen ¹⁾	Dek- kings- percen- tage
1 Oct. 1932		80.160		***	60
24 Spt. 1932		82.800		***	60
17 „ 1932		84.920		***	59
3 Sept. 1932	9.089	17.457	39.111	29.007	59
27 Aug. 1932	9.158	17.495	38.094	30.652	59
20 „ 1932	9.242	18.580	39.453	28.440	59
13 „ 1932	9.527	18.147	39.965	28.849	58
3 Oct. 1931	9.474	6.003	45.674	31.585	63
4 Oct. 1930	9.334	32.646	44.941	40.575	58
25 Juli 1914	7.259	6.395	75.541	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa.**BANK VAN ENGELAND.**

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities	
				Disc. and Advances	Securities
28 Sept. 1932	140.397	359.784	54.637	12.069	18.072
21 „ 1932	140.376	359.266	55.186	12.006	18.527
10 „ 1932	140.222	362.285	52.007	12.052	18.301
7 „ 1932	139.958	365.122	48.909	12.274	18.611
31 Aug. 1932	139.806	365.287	48.619	12.159	19.083
24 „ 1932	139.596	363.882	49.847	13.266	19.510
30 Sept. 1931	136.160	357.209	52.809	14.774	25.876
22 Juli 1914	40.164		29.317		33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek- kings- perc. ¹⁾
			Bankers	Other Accounts		
28 Sept. '32	69.918	23.418	80.626	33.397	55.613	40 ¹³ / ₃₂
21 „ '32	70.998	23.915	82.586	32.904	56.110	40 ⁷ / ₃₂
14 „ '32	70.863	12.933	89.827	33.157	53.037	38 ²⁰ / ₃₂
7 „ '32	69.933	7.618	91.507	33.297	49.835	37 ¹⁹ / ₃₂
31 Aug. '32	73.149	20.727	79.549	35.407	49.519	36 ¹³ / ₃₂
24 „ '32	71.279	22.203	79.946	34.429	50.714	37 ³ / ₃₂
30 Sept. '31	68.976	30.089	62.642	52.565	53.951	37 ¹ / ₃₂
22 Juli '14	11.005	14.736		42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.**BANK VAN FRANKRIJK.**

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wis- sels	Waarv. op het buitenl.	Belee- ningen	Renteloos voorschot v. d. Staat
16 „ '32	82.508	1.242	2.929	5.211	2.081	2.797	3.200
9 „ '32	82.400	1.239	2.980	6.028	2.081	2.805	3.200
2 „ '32	82.231	1.236	3.324	4.816	2.083	2.844	3.200
25 Sept. '31	59.346	916	12.364	18.711	12.830	2.754	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver- sen ¹⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort. k.	Parti- culieren
23 Sept. '32	6.621	2.205	80.200	724	2.944	23.613
16 „ '32	6.621	2.243	80.281	799	2.936	22.954
9 „ '32	6.621	2.210	80.681	935	3.039	23.119
2 „ '32	6.621	2.313	81.383	759	3.120	21.492
25 Sept. '31	5.065	2.136	78.173	832	6.524	18.542
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

¹⁾ Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit. circ. banken 1)	Deviezen als goud-dekking geldende	Ander wissels en cheques	Beleeningen
30 Sept. 1932	796,3	63,4	132,9	2.991,4	242,0
23 " 1932	781,6	63,4	146,2	2.678,7	102,5
15 " 1932	717,9	63,4	144,6	2.847,5	117,5
7 " 1932	768,4	63,4	157,2	2.952,0	103,5
31 Aug. 1932	768,3	63,4	156,8	3.008,9	207,4
30 Sept. 1931	1.300,8	100,5	138,8	3.545,4	300,5
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa 2)	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
30 Sept. 1932	362,4	790,2	3.754,6	450,6	730,5
23 " 1932	362,4	794,8	3.504,6	358,0	725,7
15 " 1932	365,0	788,2	3.597,4	413,3	722,6
7 " 1932	365,0	784,7	3.688,8	388,5	714,7
31 Aug. 1932	365,1	768,7	3.816,9	407,6	711,5
30 Sept. 1931	103,1	944,3	4.609,2	613,4	818,6
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 30, 23, 15, 7 Sept., 31 Aug.'32 en 30 Sept.'31 resp. 15; 31; 26; 25; 16; 5 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data 1932	Goud		Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorschot aan den Staat	Overheidsfondsen	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Munt en diversen						Schatkist	Partic.
29 Sept.	2582	64	655	59	367	40	3.631	9	119
22 "	2581	64	634	60	367	40	3.616	1	120
15 "	2595	63	648	64	367	40	3.642	3	123
8 "	2602	62	669	64	367	40	3.675	22	99
1 "	2619	62	701	69	367	40	3.687	59	104
1 Oct. 1) 1931	2497	28	843	50	290	40	3.556	42	124

1) 1931.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
14 Sept. '32	2.832,6	2.187,2	202,2	401,9	33,7
7 " '32	2.794,6	2.145,6	196,4	420,4	33,6
31 Aug. '32	2.773,0	2.139,4	206,7	432,8	34,1
24 " '32	2.753,4	2.139,4	206,0	426,7	35,4
17 " '32	2.727,5	2.136,1	202,3	442,9	35,9
10 " '32	2.680,4	2.108,5	200,7	451,9	38,7
16 Sept. '31	3.485,7	2.225,8	162,1	263,0	217,8

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekkingsperc. 1)	Algem. Dekkingsperc. 2)
14 Sept. '32	1.850,9	2.789,1	2.298,6	153,1	55,6	59,6
7 " '32	1.850,9	2.831,7	2.220,2	153,1	55,3	59,2
31 Aug. '32	1.851,7	2.814,0	2.241,3	153,1	54,8	58,9
24 " '32	1.851,1	2.824,8	2.202,5	153,3	54,8	58,9
17 " '32	1.851,0	2.838,8	2.173,8	153,4	54,4	58,4
10 " '32	1.851,0	2.843,6	2.134,6	153,6	53,8	57,9
16 Sept. '31	742,5	2.005,9	2.645,5	166,9	74,9	78,4

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opelschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Disconto's en beleen.	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
7 Sept. '32	153	10.812	7.752	1.703	16.780	5.622
31 Aug. '32	158	10.796	7.743	1.711	16.797	5.633
24 " '32	—	—	—	—	—	—
17 " '32	162	10.909	7.671	1.633	16.704	5.633
10 " '32	163	10.958	7.664	1.618	16.736	5.638
9 Sept. '31	113	14.333	7.683	1.739	20.145	6.950

I. FEDERAL RESERVE BANK TE NEW-YORK.

(In miljoenen Dollars.)

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel. Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. van de member banks	In de open markt gekocht
24 Aug. 1932..	837,8	516,4	56,5	90,9	11,4
17 " 1932..	810,3	498,9	54,9	91,0	11,4
10 " 1932..	777,5	480,0	54,9	94,5	13,9
3 " 1932..	744,2	464,8	53,7	98,6	15,5
27 Juli 1932..	789,3	482,7	55,1	103,7	13,6
20 " 1932..	761,1	466,1	53,6	102,5	19,3
13 " 1932..	736,4	441,3	54,5	103,1	26,7
6 " 1932..	708,4	438,4	50,6	102,9	29,9
29 Juni 1932..	705,4	429,4	52,3	108,7	11,6
22 " 1932..	735,4	433,0	53,1	103,4	11,3
15 " 1932..	714,8	429,9	52,6	101,7	23,7
8 " 1932..	767,4	477,3	53,0	100,5	11,3
1 " 1932..	814,1	493,4	51,0	105,1	11,1
26 Aug. 1931..	1.187,1	514,1	51,2	48,4	68,8
27 Aug. 1930..	976,2	320,2	43,3	31,2	44,5

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algemeen Dekkingsperc. 1)
24 Aug. 1932..	711,3	589,3	1.046,5	59,2	54,7
17 " 1932..	711,3	599,0	1.006,5	59,2	53,9
10 " 1932..	711,3	597,0	982,7	59,2	52,7
3 " 1932..	708,3	603,7	946,4	59,2	51,5
27 Juli 1932..	705,0	593,5	1.001,5	59,2	52,9
20 " 1932..	702,5	598,0	971,3	59,2	51,9
13 " 1932..	695,8	597,3	951,4	59,2	51,1
6 " 1932..	692,4	613,5	904,1	59,2	50,0
29 Juni 1932..	694,5	578,7	914,5	59,2	50,7
22 " 1932..	721,9	569,2	980,4	59,2	50,9
15 " 1932..	701,0	574,2	954,3	59,2	50,2
8 " 1932..	667,6	561,1	963,9	59,1	53,8
-1 " 1932..	681,0	570,7	1.014,3	59,1	54,6
26 Aug. 1931..	224,6	398,1	1.130,2	64,8	81,0
27 Aug. 1930..	187,7	170,7	1.025,7	65,6	85,2

1) Verh. tot. voorr. muntmat. en wettig bet.m. tegenover F.R. notes en dep.

II. ZWEEDSCHE RIJKBANK. (In miljoenen Kronen.)

Data	Goud	Buitentegoed en wissels	Zweedsche en vreemde Staatsf.	Disconto's en Beleen. 1)	Circulatie	Rek. Crt.
17 Spt. '32	206,0	175,3	218,4 ^a	182,5	535,4	164,7
10 " '32	206,0	173,6	218,4 ^a	186,6	530,9	173,3
3 " '32	206,0	172,8	218,4 ^a	205,9	565,1	156,6
27 Aug. '32	206,0	171,3	218,4 ^a	197,7	506,2	203,9
20 " '32	206,0	168,3	218,4 ^a	203,7	507,7	202,2
13 " '32	206,0	166,6	218,4 ^a	205,8	518,8	197,8
6 " '32	206,0	165,0	218,4 ^a	217,1	531,2	192,0
30 Juli '32	206,0	162,5	218,4 ^a	227,1	556,2	181,1
23 " '32	206,0	153,3	218,4 ^a	240,9	502,4	229,8
16 " '32	206,0	144,6	218,4 ^a	263,7	522,0	224,3
9 " '32	206,0	138,1	218,4 ^a	293,7	531,2	239,9
2 " '32	206,0	133,7	218,4 ^a	342,1	587,1	229,9
25 Juni '32	206,0	129,8	218,4 ^a	310,5	528,6	251,7
18 " '32	206,0	126,8	218,4 ^a	268,5	533,4	245,9
11 " '32	206,0	127,6	218,4 ^a	264,6	521,2	251,2
19 Spt. '31	229,5	65,2	34,6	311,9	541,1	134,3
20 Spt. '30	242,3	305,2	83,1	86,3	538,2	127,3

1) Vanaf 29 Oct. '27 excl. de voorschotten en kascredieten, die niet voor dekking beschikbaar zijn. 2) Alleen Zweedsche.

III. BANK VAN NOORWEGEN. (In miljoenen Kronen.)

Data	Goud	Tegoed in het buitenl.	Effecten	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
22 Sept. 1932..	142,4	25,8	27,2	260,1	302,4	87,5
15 " 1932..	142,4	22,9	27,2	266,6	304,3	88,5
7 " 1932..	142,4	14,2	27,1	270,0	309,4	78,2
31 Aug. 1932..	142,4	12,5	27,1	272,6	313,9	75,6
22 " 1932..	142,4	12,1	27,1	274,3	309,6	81,3
15 " 1932..	142,4	12,6	27,1	275,3	311,7	80,4
8 " 1932..	142,4	13,3	27,2	276,4	313,2	80,9
30 Juli 1932..	142,4	13,3	27,2	279,4	317,4	79,5
22 " 1932..	142,4	12,9	27,3	277,8	313,7	81,6
15 " 1932..	142,4	11,6	27,4	276,2	316,2	76,0
7 " 1932..	149,8	4,7	27,5	279,7	315,0	82,0
30 Juni 1932..	149,8	6,6	27,6	278,3	317,9	80,6
22 " 1932..	149,8	13,8	27,9	273,5	306,8	94,0
15 " 1932..	155,3	9,5	27,7	273,6	302,3	100,6
22 Sept. 1931..	146,1	10,3	53,2	195,1	284,7	60,9
22 Sept. 1930..	146,5	25,0	53,2	208,4	300,1	70,8

IV. NATIONALE BANK VAN DENEMARKEK.

(In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Pasmunt	Buitenl. saldi, munt en wissels	Binnenl. wissels bel. en cred.	Circulatie	Rek. Cr. 2)
31 Aug. 1932..	133,2	7,9	15,9	147,5	308,0	41,8
30 Juli 1932..	133,2	7,9	5,6	154,0	314,1	32,3
30 Juni 1932..	133,9	7,9	11,3	152,8	325,1	37,7
31 Aug. 1931..	171,7	7,4	49,2	120,0	330,5	35,0
30 Aug. 1930..	172,2	7,4	71,4	103,1	349,8	43,0

V. BANK VAN SPANJE. (In millioenen Peseta's.)

Data	Goud	Zilver	Staatsfondsen 1)	Discontos en Beleen.	Circulatie	Rekg. Crt.	
						Partic.	Staat
24 Sept. '32	2.257	586	582	2.804	4.784	921	96
17 " '32	2.257	583	582	2.813	4.808	958	28
10 " '32	2.257	582	582	2.759	4.850	937	3 ^a
3 " '32	2.257	586	582	2.853	4.825	951	71
27 Aug. '32	2.257	585	582	2.812	4.777	1.000	44
20 " '32	2.257	580	582	2.855	4.821	956	44
13 " '32	2.256	578	582	2.875	4.839	958	60
6 " '32	2.256	577	582	2.885	4.850	951	111
30 Juli '32	2.256	580	582	2.919	4.782	952	149
23 " '32	2.256	576	582	2.957	4.777	967	205
16 " '32	2.256	572	582	3.057	4.830	988	232
9 " '32	2.256	570	582	3.092	4.858	967	241
2 " '32	2.256	575	582	3.082	4.788	917	304
25 Juni '32	2.255	575	582	3.000	4.753	938	306
26 Sept. '31	2.277	559	582	3.073	5.025	1.063	3 ^a
27 Sept. '30	2.475	712	583	2.103	4.508	813	291

1) Ten bedrage van 344 millioen, plus voorschot in rek.-crt. aan de schatk.
2) Actief.

VI. ZWITSERSCHE NATIONALE BANK.

(In millioenen Francs.)

Data	Goud	Goud-deviezen	Discontos en Beleen. 1)	Effecten	Circulatie	Rek. Cr. 2)
30 Sept. 1932..	2.637,5	59,8	56,0	41,5	1.575,0	1.186,9
23 " 1932..	2.637,5	63,5	53,4	40,4	1.506,7	1.248,5
15 " 1932..	2.637,5	64,7	54,5	40,4	1.511,2	1.248,6
7 " 1932..	2.637,5	65,3	55,4	42,4	1.535,4	1.224,5
31 Aug. 1932..	2.643,6	59,3	56,0	42,3	1.560,9	1.202,4
23 " 1932..	2.637,5	59,1	56,5	43,0	1.501,5	1.256,0
15 " 1932..	2.637,3	59,7	57,8	42,7	1.518,3	1.242,2
6 " 1932..	2.637,3	58,2	58,9	42,4	1.543,3	1.213,1
30 Juli 1932..	2.637,3	55,7	58,8	41,9	1.571,3	1.184,5
23 " 1932..	2.637,3	55,7	58,2	41,8	1.518,9	1.234,1
15 " 1932..	2.606,8	73,1	59,7	41,5	1.526,6	1.215,3
7 " 1932..	2.606,8	71,3	62,5	41,5	1.550,1	1.188,3
30 Juni 1932..	2.606,6	56,1	66,2	35,8	1.574,2	1.158,5
23 " 1932..	2.606,2	55,1	64,7	34,2	1.488,1	1.243,0
30 Sept. 1931..	1.698,7	340,7	123,7	30,0	1.462,0	715,9
30 Sept. 1930..	639,6	334,7	70,4	100,2	895,8	228,4

1) Sedert 31 Maart '28 zonder rek.-crt. saldi in het buitenland. Deze zijn met ingang van dien datum met den post buitenlandsche wissels tot den post gouddeviezen samengesmolten.

2) Sedert 31 Mrt. '28 uitsluitend de dagelijks vervallende verplichtingen.

VII. OOSTENRIJSISCHE NATIONALE BANK.

(Voornaamste posten in millioenen Schillingen.) 1)

Data	Goud ¹⁾	Vreemd geld deviezen tegd. (i/h. buit. l.) ²⁾	Andere edelvaluta	Discontos en Beleen.	Voor-schot a/d. Staat	Circulatie	Rek. Crt.
23 Spt. '32	149,5	39,7	0,1	858,8	91,6	817,3	226,2
15 " '32	149,5	39,8	0,1	884,1	91,6	856,6	212,1
7 " '32	149,5	39,8	0,1	891,7	91,6	865,1	210,1
31 Aug. '32	149,5	39,9	0,1	902,0	91,6	915,1	164,5
23 " '32	149,5	40,0	0,1	880,1	91,6	834,2	217,1
15 " '32	149,5	40,2	0,1	896,6	91,6	889,6	180,6
7 " '32	149,5	40,4	0,1	900,3	91,6	896,7	184,7
31 Juli '32	149,5	40,6	0,1	912,5	91,6	948,8	148,3
23 " '32	149,5	40,8	0,1	873,8	91,6	860,1	204,6
15 " '32	149,5	41,0	0,1	896,8	91,6	907,7	179,1
7 " '32	149,5	43,1	0,1	906,6	91,6	914,8	184,9
30 Juni '32	149,5	42,6	0,1	909,6	93,0	961,8	149,2
23 " '32	149,5	43,0	0,1	871,2	94,0	873,3	193,5
23 Sept. '31	189,5	121,4	96,1	636,9	95,6	968,0	173,9
23 Sept. '30	214,6	215,7	474,2	72,5	101,3	870,2	212,2

1) 1 Schilling = 0.694 goudkronen = 10.000 papierkronen.

2) Als dekking der circulatie en saldi in rek.-crt. geldende, volgens art. 85 der Statuten.

VIII. NATIONALE BANK VAN HONGARIJE.

(In millioenen Pengö's. 1 Pengö = 12.500 Kr.)

Data	Goud	Vreemd geld, deviezen tegoed in het buitenl. 1)	Binnenl. wissels, ceelen en effecten	Voor-schot aan den Staat	Circulatie	Rekg.-Courtant	
						Staat	Partic.
23 Sept. '32	97	12	423	52	327	59	40
15 " '32	97	12	426	52	342	48	39
7 " '32	97	11	434	52	360	41	38
31 Aug. '32	97	11	442	52	376	33	41
23 " '32	97	10	416	52	340	44	43
15 " '32	97	10	427	52	365	28	46
7 " '32	97	10	443	52	392	20	45
31 Juli '32	97	11	448	53	403	17	46
23 " '32	97	12	392	53	338	22	53
15 " '32	97	11	402	53	353	19	50
7 " '32	97	12	414	53	373	18	47
30 Juni '32	97	11	432	53	389	23	48
23 " '32	97	12	387	54	339	33	49
23 Sept. '31	105	7	370	59	352	49	90
23 Sept. '30	163	29	163	69	363	58	23

1) Als dekking van biljetten en saldi in rek.-courtant geldende, volgens art. 85 der statuten.

IX. TSJECHOSLOWAAKSCHE NATIONALE BANK.

(In millioenen Tsjechoslow. Kronen.)

Data	Vor-de-ring op den Staat	Goud en Zilver	Vreemd geld en tegoed in het buitl.	Discon-tos en beleen-ingen	Circu-latie	Rek. Crt.
15 Sept. 1932	2.704	1.641	1.093	1.318	5.625	823
7 " 1932	2.711	1.640	1.080	1.494	5.824	821
31 Aug. 1932	2.713	1.640	1.079	1.489	6.144	488
23 " 1932	2.713	1.640	1.078	1.168	5.364	901
15 " 1932	2.717	1.640	1.067	1.188	5.639	654
7 " 1932	2.719	1.640	1.063	1.402	5.849	653
31 Juli 1932	2.723	1.640	1.061	1.632	6.224	499
23 " 1932	2.724	1.640	1.063	1.321	5.446	999
15 " 1932	2.724	1.640	1.060	1.322	5.711	742
7 " 1932	2.731	1.641	1.054	1.562	6.081	595
30 Juni 1932	2.732	1.641	1.047	1.643	6.410	348
23 " 1932	3.003	1.641	1.055	890	5.910	632
15 " 1932	3.006	1.641	1.075	962	6.057	608
15 Sept. 1931	3.269	1.528	1.308	1.056	6.364	564
15 Sept. 1930	3.523	1.414	2.376	238	6.506	1.129

X. SUIDAFRIKAANSE RESERWEBANK.

(Voornaamste posten in duizenden Ponden.)

Data	Goud en Goud-cert.	Dis-conto's	Waar-van Reg-papier	Circu-latie	Rek.-Crt.	Alge-meen Dekkings perc. 2)
2 Sept. 1932..	6.014	3.023	504	7.845	5.382	48,1
26 Aug. 1932..	7.093	2.362	300	6.588	5.867	54,9
19 " 1932..	6.722	2.301	300	6.316	5.793	54,3
12 " 1932..	6.733	2.273	150	6.715	6.128	52,6
5 " 1932..	6.061	2.423	150	7.452	5.209	48,5
29 Juli 1932..	7.041	2.701	150	7.974	5.483	51,7
22 " 1932..	8.009	2.001	100	6.304	6.555	65,4
15 " 1932..	8.148	1.528	—	6.619	6.347	66,6
8 " 1932..	7.742	1.541	10	7.205	5.965	61,7
1 " 1932..	7.679	1.565	30	8.146	5.188	58,4
24 Juni 1932..	7.861	813	1	6.541	6.061	65,2
17 " 1932..	7.650	820	1	6.558	5.874	65,0
10 " 1932..	7.294	832	1	6.973	5.662	60,1
4 Sept. 1931..	6.315	6.795	74	7.875	5.901	47,3
5 Sept. 1930..	6.604	7.832	228	8.175	6.590	44,7

2) Verhouding goud, goudcert. en pasmunt tegenover opeischbare schulden: bankbiljetten en deposito's.

XI. BANK VAN LITHAUEN. (In millioenen Lita's.)

Data	Goud	Zilver ¹⁾	Buitenl. Deviezen	Dis-conto's en Beleen.	Kapita-taal	Bank-biljetten in omloop	Depo-sito's
15 Sept. 1932	49,6	4,6	15,4	93,7	12,0	95,1	60,0
31 Aug. 1932	50,2	4,7	15,3	95,4	12,0	95,6	58,3
13 " 1932	50,3	4,7	16,4	95,6	12,0	95,6	61,6
30 Juli 1932	50,3	4,7	18,2	96,3	12,0	98,3	62,3
15 " 1932	50,3	4,7	19,6	97,2	12,0	94,8	68,6
30 Juni 1932	50,3	4,8	19,7	98,0	12,0	96,1	67,2
15 Sept. 1931	39,5	2,5	57,7	112,8	12,0	112,9	89,2
15 Sept. 1930	35,3	3,8	89,9	92,5	12,0	102,6	108,9

1) Vanaf 15-2-'32 zilveren en andere munten.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

4 October 1932.

Er blijft voor Canadeesche tarwe goede vraag bestaan en geregeld komen daarin min of meer belangrijke zaken tot stand. Engeland koopt bij voorkeur tarwe uit Canada, omdat die tarwe in geen geval belast zal worden, wat, in verband met de conferentie te Ottawa, niet zeker is van tarwe van anderen dan dominalen oorsprong. Ook is de kwaliteit der Canadeesche tarwe goed en de prijs in verhouding tot andere soorten aantrekkelijk. In het Verre Oosten bestaat belangstelling voor Amerikaansche tarwe. De farm-board heeft 15 miljoen bushels naar China verkocht op credit en men verwacht, dat in China goede vraag zal blijven bestaan voor Noord-Amerikaansche tarwe tot de nieuwe oogst in Australië aan de markt zal komen. Het zullen waarschijnlijk de Canadeesche verkoopters zijn, die het grootste deel der verwachte zaken met China zullen doen, daar zij voortdurend dringend aan de markt zijn. Niettegenstaande de geregelde exportzaken, zijn de prijzen aan de termijnmarkt te Winnipeg in de afgelopen week gedaald tengevolge van groote aanvoeren uit het binnenland. De boeren haasten zich voor de geldende lage prijzen hun tarwe ter markt te brengen. Het slot was te Winnipeg, vergeleken bij een week geleden, 1 à 1½ dollarcent per 60 lbs. lager. Volgens de laatste berichten zouden de uitkomsten bij het dorschen in Canada niet zoo goed zijn als oorspronkelijk werd verwacht, doch de prijzenloop en de groote binnenlandsche aanvoeren wijzen daarop nog niet. De Vereenigde Staten doen nog niet mede aan de concurrentie met andere uitvoerlanden en de prijzen zijn er te hoog, om uitvoer mogelijk te maken. Aan de termijnmarkt te Chicago staat tarwe hooger genoteerd dan te Winnipeg, wat in normale tijden als regel juist andersom is. In de Vereenigde Staten is de stemming reeds mede afhankelijk van de weersomstandigheden in het wintertarwegebied, waar het ploegen en de uitzaai van wintertarwe worden vertraagd door droogte. Te Chicago was het slot van den December-termijn 1 dollarcent lager dan een week geleden. De laatste berichten over den uitzaai van wintertarwe luiden iets gunstiger, doch regen is zeer noodig en een kleinere bebouwde oppervlakte wordt voorspeld. Door het overheerschende aanbod van Canada zijn ook andere tarvesoorten in prijs gedaald, zoowel Argentijnsche als Australische tarwe ondergingen eenige verlaging. De verschepingen van Argentinië zijn niet groot, doch de in de havens aanwezige voorraden zijn iets toegenomen. De termijnmarkt te Buenos Aires sloot 4 centavos per 100 K.G. lager, te Rosario 10 centavos lager. De vooruitzichten van den nieuwen oogst in Argentinië zijn over het algemeen goed, in sommige streken is schade veroorzaakt door sprinkhanen. In Amerika is voorloopig voldoende regen gevallen en daar zijn de vooruitzichten goed. De verschepingen van tarwe uit Rusland waren in de vorige week weder van flinken omvang, doch van nieuw aanbod van de Russen hoort men weinig. Er wordt geklaagd over de slechte uitkomsten van den oogst, terwijl de uitzaai van wintertarwe zeer slechten voortgang maakt. De resultaten van den oogst in Italië schijnen nog beter te zijn dan verwacht werd. De opbrengst wordt er nu geschat op 34.570.000 quarters, tegen een vroegere schatting van 31.674.000 quarters en een opbrengst van 30.746.000 quarters in het vorige jaar. Duitschland blijft geregeld in omliggende landen met tarwe aan de markt, doch de belangstelling daarvoor is verminderd en de prijzen zijn in den loop der week eenigszins gedaald.

De vraag naar rogge bleef slecht en de stemming was dientengevolge flauw. De prijzen in Noord-Amerika hebben geen groote veranderingen ondergaan. Aan de termijnmarkt te Chicago was het slot ½ dollarcent per 56 lbs. lager, te Winnipeg 2½ dollarcenten lager. Tot de in Noord-

Amerika gevraagde prijzen zijn nieuwe exportzaken niet mogelijk; Poolsche en Russische rogge worden tot in den loop der week nog verlaagde prijzen, goedkooper aangeboden. Ook voor deze laatstgenoemde soorten bestaat echter weinig belangstelling.

Gedurende de afgelopen week kwamen slechts weinig booten met Plata-mais binnen en het aanbod was niet overmatig. De prijzen ondergingen nagenoeg geene verandering, het beperkte aanbod voorkwam een prijsdaling, doch ook prijsverhoging was niet mogelijk, omdat vrij dringend aanbod bestond van disponibile in lichters opgeslagen mais. Vraag en aanbod wogen ongeveer tegen elkaar op. Voor latere aflading zijn de prijzen van Platamaïs gedrukt door overvloedig aanbod van Donaumaïs en de premie voor Platamaïs in stoomende booten en op aflading in deze en volgende maanden is verkleind. Matige zaken kwamen tot stand, doch koopers waren over het algemeen voorzichtig. Het aanbod van Donaumaïs is sterk toegenomen per November en December aflading en de prijzen zijn daarvoor enkele gulden per last gedaald. Ook October aflading werd ruimer aangeboden. Daarvoor worden iets hogere prijzen gevraagd dan voor latere aflading; zij zijn in dezelfde mate als die voor November en December gedaald. Wederom zijn aanbiedingen van Mixedmaïs aan de markt geweest op October en latere maanden. Zaken naar Nederland zijn nog niet gedaan, koopers boden enkele gulden lager dan waarvoor geoffreerd werd. Aan de termijnmarkt te Buenos Aires was het slot voor maïs 16 centavos per 100 K.G. lager, te Rosario 15 centavos lager dan een week geleden. De termijnmarkt te Chicago sloot 1½ dollarcenten per 56 lbs. lager.

De stemming voor gerst was gedurende de geheele week flauw en slechts beperkte zaken kwamen tot stand. Donaugerst was moeilijk te verkopen. Toen de prijzen daarvoor nog verder daalden, ontstond weder belangstelling en werden verschillende partijen uit de markt genomen. Voor Donaugerst op October aflading handhaafden de prijzen zich in het begin der week, vooral toen er terugkooporders van afladers aan den Donau in de markt waren. In de tweede helft der week zijn voor die positie de prijzen echter ook verlaagd. Het aanbod van Russische gerst is niet dringend, doch in de tweede hand worden ladende partijen en October aflading iets lager aangeboden. Canada is weder in de markt gekomen met gerst, doch voor prijzen, welke nog te hoog zijn in verhouding tot die voor Russische en Roemeensche. Aan de termijnmarkt te Winnipeg was het slot van gerst 1¼ à 2 dollarcenten per 48 lbs. lager.

Voor haver blijft de belangstelling matig. Argentijnsche haver is in het begin der week iets in prijs gedaald en bleef daarna stationnair. Boheemsche en Canadeesche haver zijn in de tweede helft der week iets in prijs gestegen. Aan de termijnmarkt te Winnipeg was het slot voor haver 1 dollarcent lager. De Canadeesche vraagprijzen zijn na de laatste verlaging te Winnipeg weder tot het oude peil gedaald. Te Buenos Aires was het slot voor haver 5 centavos lager.

SUIKER.

De stemming op de verschillende suikermarkten was gedurende de afgelopen week prijs houdend tot vast.

Twee gebeurtenissen dienen gereleveerd te worden. De President van Cuba heeft een decreet uitgevaardigd, waarbij bepaald wordt, dat de vrijwillig geblokkeerde 700.000 tons tot 1 Juli 1933 aangehouden worden. Gedurende Juli/Dec. zal maandelijks een zesde van dit kwantum aan de markt komen.

Een hevige orkaan heeft Porto Rico geteisterd. De schade aan de rietvelden en fabrieken is van zulken omvang, dat met een aanzienlijk kleineren oogst rekening gehouden wordt.

Tengevolge van laatstgenoemd feit bestond in Amerika

AANVOEREN in tons van 100 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	25 Sept./1 Oct. 1932	Sedert 1 Jan. 1932	Overeenk. tijdvak 1931	25 Sept./1 Oct. 1932	Sedert 1 Jan. 1932	Overeenk. tijdvak 1931	1932	1931
Tarwe	42.629	1.061.917	1.160.755	—	7.800	22.039	1.069.717	1.182.794
Rogge	5.641	386.231	258.364	—	1.743	1.007	387.974	259.371
Boekweit	315	18.399	20.757	52	52	195	18.451	20.952
Mais	0.397	1.029.438	958.927	497	252.499	217.795	1.281.937	1.176.722
Gerst	25.211	332.473	469.286	7.841	24.673	35.676	357.140	504.962
Haver	2.757	141.942	214.117	—	3.241	2.826	145.183	216.943
Lijnzaad	977	213.021	152.964	7.880	301.434	364.715	514.455	517.679
Lijnkoek	749	75.278	89.979	—	50	204	75.328	90.183
Tarwemeel	408	18.085	69.154	159	10.187	20.152	28.272	89.306
Andere meelsoorten	1.509	32.397	30.125	456	10.066	9.625	42.463	39.750

dekkingsvraag, waardoor de noteringen op de New-Yorksche termijnmarkt in het begin van de week eenige punten konden aantrekken. Ook de prijs voor ruwzuiker verbeterde weer tot 1.15 d.c. c. & f., nadat aanvankelijk lager aangeboden was. Verschillende scheepsladingen verwisselden van eigenaar. De New-Yorksche termijnmarkt sloot na flinke omzetten met de volgende noteringen: Sept. 1.01; Oct. 1.08; Dec. 1.05; Jan. 1.04 en Mrt. 1.07, terwijl de laatste notering voor Spot Centr. 3.16 bedroeg.

De ontvangsten in de Atlantische havens der Ver. Staten bedroegen deze week 32.000 tons, de versmeltingen 57.000 tons tegen 55.200 tons en de voorraden 218.000 tons tegen 227.500 tons verleden jaar.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

Table with 4 columns: Productie, Ontvangsten, Totaal sedert 1/1, and Verschepingen. Rows include Raming, Voorraad afscheephavens, and F. O. Licht publiceerde eene raming der Europeesche bietoogsten.

F. O. Licht publiceerde eene raming der Europeesche bietoogsten, welke hieronder volgt:

Table with 4 columns: Land, Raming 1932/33, Opbrengst 1931/32, Opbrengst 1930/31. Rows include Duitschland, Tsjecho-Slowakije, Oostenrijk, Hongarije, Frankrijk, België, Nederland, Denemarken, Zweden, Polen, Italië, Spanje, Gr. Brittaannië en Ierland, Andere landen, Europa zonder Rusland, Rusland, and Europa incl. Rusland.

Ter vergelijking diene, dat Mikusch een maand geleden als totaalcijfers opgeeft:

Table with 2 columns: Region and Tons. Rows: Europa zonder Rusland (5,97.000 tons), Rusland (2.000.000 tons).

Licht's cijfer voor Rusland wijst erop, dat dit land wel geen surplus zal hebben voor export en eerder Suiker zal moeten importeeren.

In Engeland was de stemming na een lusteloos begin eveneens wat opgewekter. Raffinadeurs kochten ca 30.000 tons Cubazuiker tot Sh. 5/10 1/2 cif voor October verschepping. De Londensche termijnmarkt was vast met aantrekkende noteringen, waardoor het slot het volgende beeld te zien gaf: Dec. Sh. 5/11 1/2, Mrt. Sh. 6/2 1/2, Mei Sh. 6/4 1/2 en Aug. Sh. 6/7, Rietsuiker basis 96 pCt. cif.

Op Java verkocht de V.I.S.P. 2500 tons Superieur. De onderhandelingen te Batavia betreffende de V.I.S.P. werden intusschen voortgezet en men verwacht spoedig een resultaat.

Hier te lande was de markt ongeanimeerd. De noteringen op de Amsterdamsche termijnmarkt bleven zoogoed als ongewijzigd, totdat tegen het slot herlevende hooplust een lichte verbetering teweeg bracht en de noteringen op de volgende cijfers deed belanden: Dec. f 6 1/4, Mrt. f 6 1/2, Mei f 6 5/8 en Aug. f 6 7/8.

KOFFIE.

De koffiemarkten waren in de afgelopen week uitermate zenuwachtig en bewogen. Aanvankelijk was de stemming nog zeer vast en overal deed het nijpend gebrek aan goede Santos koffie zich sterk gevoelen, wat tengevolge had, dat naar de verschillende zachte soorten, de zoogenaamde „Milds“, goede, dikwerf groote vraag bestond. Aan de Nederlandsche markt was het vooral de Robusta die zeer gezocht was. In loco zoowel als in stoomend gingen groote hoeveelheden dezer soort tot regelmatig oplopende prijzen vlot van de hand, terwijl ook disponibile gewassen Centraal-Amerikaansche koffie's veel gevraagd werden. De vaste stemming werd nog in de hand gewerkt door het feit, dat, volgens berichten uit New-York, Brazilië aldaar aan de termijnmarkt als koper optrad, hetgeen aanleiding gaf tot de veronderstelling, dat men te Rio van meening was, dat het einde der revolutie nog niet was te voorzien.

STATISTISCH OVERZICHT

Main statistical table with columns for GRANEN EN ZADEN, ZUIVEL EN EIERN, and MINERALEN. Rows list months from 1925 to 1932 with various sub-columns for different products like Tarwe, Rogge, Mais, Gerst, Lijnzaad, Boter, Kaas, Eieren, Steenkolen, and Petroleum.

1) Men zie voor de toel. op dezen staat de nos. van 8 en 15 Aug. 1928 (No. 658 en 659) pag. 689/90 en 709. 2) Tot Jan. 1931 Hard Winter No. 2, van Jan. 1931 tot 23 Mei 1930 tot 23 Mei 1932 74 K.G. Zuid-Russische. 4) Tot Jan. 1928 Malting; van Jan. 1928 tot 9 Febr. 1931 American No. 2, van 9 Febr. 1931 tot 23 Mei 1931

Plotseling echter in den avond van den 29 sten September werd bekend, dat de opstandelingen van den Staat Sao Paulo aan de Federale Regeering om staking der vijandelijkheden hadden gevraagd. Dit was aanleiding tot een geweldige daling aan de termijnmarkten. Te New-York liep de noteering van December van het Santos-contract 2 dollarcenten per lb. terug en alleen de bepaling in het aldaar geldende termijnreglement, dat dit cijfer de uiterste grens is voor fluctuaties op één dag, was oorzaak, dat de daling nog niet grooter was. De verder verwijderde maanden zakten bijna 1 dollarcent in. Ook aan de termijnmarkt alhier liepen de noteeringen op 30 September 1 1/2 à 1 3/4 ct. per 1/2 K.G. terug en aan de locomarkt was de vraag naar beschikbaar en stoomend plotseling verstomd. Aanbiedingen van 2 à 2 1/2 ct. per 1/2 K.G. lager dan den vorigen dag grif was gedaan, vonden geen koopers meer. Te New-York waren tegen dien dag wederom 62.500 balen Santos uit den voorraad van de Farm Board publiek aan de markt gesteld. Nog enkele dagen tevoren was onderhandeld met Brazilië om toestemming te verkrijgen tot verkoop van een veel grootere hoeveelheid van dien voorraad, waarbij Amerika \$ 1.— per baal als extra winstaandeel aan Brazilië had aangeboden, waartegenover Brazilië \$ 3.— had gevraagd. Nu echter, tengevolge van de plotseling ingetreden verandering in de stemming, vonden van de aangeboden 62.500 balen slechts 24.000 balen koopers tot prijzen, wisselend van 1 1/2 tot 14 dollarcenten per lb., terwijl in het begin van September 62.500 balen gretig koopers vonden tot 14.27 à 14.53 dollarcenten.

Op 1 en 2 October waren de berichten uit Brazilië eenigszins tegenstrijdig, doch op 3 dezer werd bekend, dat de opstandelingen zich onvoorwaardelijk hadden overgegeven. dat de revolutie dus ten einde was en dat het telegrafisch verkeer met de haven van Santos wederom was geopend.

De stemming aan de markt bleef weifelend. Te New-York bleef van het Santoscontract de Decembermaand (de dichtstbijzijnde courante termijn) onafgebroken met groote sprongen dalende, doch de verder verwijderde maanden liepen eer iets op, terwijl alhier ook in de termijnprijzen van de verder verwijderde maanden een kleine verbetering te merken viel, welke ten slotte echter weder bijna geheel verloren ging. De oorzaak, dat de latere termijnen thans niet flauw meer zijn, ligt natuurlijk hierin, dat de rijzing van

de laatste maanden hoofdzakelijk had plaats gehad op de dichtstbijzijnde maanden.

Over wat de naaste toekomst thans brengen zal, heerscht natuurlijk nog volkomen onzekerheid, doch in elk geval schijnt de toestand voor Brazilië zeer ernstig, al heeft de Koffie-Raad zich ook gehaast om mede te deelen, dat het in zijn bedoeling ligt, de prijzen te blijven verdedigen op de wijze als vóór de revolutie geschiedde. Eenigen indruk maakte deze bekendmaking voorloopig natuurlijk niet en met spanning wordt afgewacht of na de groote geldverspilling tengevolge van den opstand, op het oogenblik nog middelen voor de zoogenaamde verdediging zullen aanwezig zijn. Zeker is in elk geval, dat in het tijdvak van bijna 3 maanden, gedurende welke de revolutie heeft geheerscht en het verkeer is gestremd geweest, geen uitvoerrecht op koffie is geïncasseerd en dus ook geen nieuwe middelen voor opkoop van te vernietigen koffie zijn binnengekomen.

Of de stemming aan de import-markten flauw zal blijven, staat intusschen nog zeer te bezien. Zoodra de haven van Santos weder geopend zal zijn, is naar Santos koffie zóóveel vraag te verwachten, dat zeer belangrijke verscheping in den eersten tijd nauwelijks zullen kunnen uitblijven.

De aanbiedingen van Rio zijn thans, omgerekend in Hollandsch geld, voor type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, 23 1/4 à 23 3/8 ct. per 1/2 K.G. kost en vracht.

Nederlandsch-Indië blijft voor Robusta vooralsnog zeer vast. Offerkes uit dit productieland zijn er bijna niet. De noteeringen in de eerste hand zijn thans:

Palembang Robusta, October verscheping, 20 1/2 ct.; Benkoelen Robusta, October verscheping, 21 1/2 ct.; Mandheling Robusta, October verscheping, 22 1/2 ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, October verscheping, 26 ct., alles per 1/2 K.G. cif, uitgeleverd gewicht, netto containt.

Aan de termijnmarkt te Rotterdam zijn de prijzen 1 1/4 à 1 3/4 ct. lager dan verleden week. De noteeringen zijn thans: October 25 1/4, December 23 3/8, Maart 21 3/8, Mei 21 1/8, September 20 1/2 ct. per 1/2 K.G.

De officieele loco-noteering te Rotterdam van Superior Santos bleef onveranderd 37 ct. doch die van Robusta was in het begin der vorige week verhoogd van 26 op 27 ct., alles per 1/2 K.G.

AN GROOTHANDELSPRIJZEN 1)

Table with columns for METALEN (Zilver, IJzer, Koper, Tin, Lood) and TEXTIELGOEDEREN (Katoen, Wol, Diverse). It contains extensive price data for various commodities across different dates and locations.

1) 6 Sept. 1932 79 K.G. La Plata. 2) Tot Jan. 1928 Western; vanaf Jan. 1928 tot 16 Dec. 1929 American No. 2, van 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74/5 K.G. Hongaarsche, 4/5 K.G. Zuid-Russische. Van 23 Mei—19 Sept. 1932 No. 3 Canada. 3) Noteering Schotland 59/6. 4) 58/-.

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Dec.	Maart	Mei	Sept.
3 October	\$ 6.45	\$ 5.92	\$ 5.77	\$ 5.63
26 September	7.42	6.25	5.81	—
19 September	6.86	6.34	6.14	—
12 September	6.30	6.—	5.80	—

Rotterdam, 4 October 1932.

THEE.

De Amsterdamsche theeveiling, die gehouden werd op Donderdag 30 September 11, had een vlot en vast verloop. Bladthee en grove gruissoorteringen trokken de meeste belangstelling en konden van 1—5 cts. hoogere prijzen bedingen. Kleingruizige soorten waren minder gevraagd. Er werden weinig partijen opgehouden, welke meerendeels na de veiling nog tot afdoening kwamen.

Het door de Regeering ingediende wetsontwerp tot tijdelijke heffing van opcenten op de invoerrechten met navordering van allen invoer tot verbruik van 29 September, door welk voorstel ook de invoerrechten op thee zullen worden getroffen, verwekte in theekringen ontstemming, waar het reeds zeer hoge invoerrecht op thee door het nieuwe voorstel gebracht zal worden op 97½ cts. per KG.

De Londensche markt gaf in de afgelopen week eveneens een gunstig verloop te zien, en waren daar voornamelijk de ordinaire kwaliteiten ¼ d. hooger.

Volgens publicaties van de Vereeniging voor de Theecultuur in Ned.-Indië bedroeg de totale wereld-uitvoer van thee (uitgezonderd China) gedurende de maanden Januari/ Juli 183.851.000 KG. tegenover 185.691.000 KG. in dezelfde periode van verleden jaar.

Amsterdam, 3 October 1932.

STEENKOLEN.

In het algemeen komt er nog maar weinig verandering in de markt. In Engeland schijnt men evenwel optimistischer gestemd. De Engelsche export naar Scandinavië toont verbetering. Meerdere contracten werden afgesloten op voorwaarde, dat de Engelsche exporteur zijn behoeften aan hout in Scandinavië dekt.

Het invoercontingent voor huisbrandkolen in Frankrijk werd met 100.000 ton per maand vermeerderd.

Aan de Spaansche spoorwegen is het door de regeering verboden buitenlandsche kolen te gebruiken.

De conventie in Polen, waarbij de Poolse producenten en exporteurs onder toezicht van de regeering zich voor den export aaneensloten, is voor hoogstens zes maanden verlengd, zoodat het fonds ter subsidieering van den export ook zal blijven gehaandhaafd.

De huidige loonregeling in de Roermijnen, die was opgezegd, is met tusschenkomst van den officiëlen scheidsrechter onveranderd verlengd voor den tijd van vier maanden. De arbeidstijd blijft op 8 uur per dag bepaald.

De prijzen zijn:

Northumberland Ongezeefde	f 7.25
Durham Ongezeefde	8.—
Cardiff 2/3 large 1/3 smalls	9.75
Schotsche Gezeefde (Prime Lothians)	6.75
Yorkshire gewasschen Singles	7.50
Westfaalsche Vetsföder	8.25
„ Vlamstukken I	9.—
„ Smeenootjes	8.75
„ Gasvlamsföder	8.25
„ Gietcokes	11.—

Hollandsche Eierbriketten 12.50

alles per ton van 1.000 KG. franco station Rotterdam/Amsterdam. Ongezeefde bunkerloos f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f.7.75. Markt stil. 4 October 1932.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Bedrijfsleven en de strijd tegen de Armoede in Nederland

door Dr. CH. A. VAN MANEN.

Prijs ingenaaid f 3,— Gebonden f 4,75.

Voor leden der Vereeniging en geabonneerden op het Weekblad wordt dit werk beschikbaar gesteld tegen den prijs van f 2,50 ingenaaid en f 4,— gebonden.

Bestellingen richtte men tot het Secretariaat van het Instituut, Pieter de Hoochweg 122, onder gelijkijdige remise per postwissel of op postchèque en girorekening No. 8408, Rotterdam.

Vervolg STATISTISCH OVERZICHT VAN GROOTHANDELSPRIJZEN.

	DIVERSEN		KOLONIALE PRODUCTEN						INDEXCIJFERS						
	VURENHOUT basis 7" f.o.b. Zweden/Finland per standaard van 4.672 M ³ .	RUBBER ¹⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.	SUIKER Witte kristal-suiker loco R'dam/A'dam per 100 K.G.	KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per ½ K.G.	THEE Af. N.-I. theev. A'dam gem. pr. Java- en Sumatrathee p. ½ K.G.	COPRA Ned.-Ind. f.m.s. per 100 K.G. Amsterdam	Bruto-gewicht v. d. buit. handel Nederland 1925 = 100		Centr. Bureau v. d. Stat. herleid van 1913 = 100 tot 1925 = 100	The Economist herleid van 1921 = 100 tot 1925 = 100					
	f	%	fl.	%	cts.	%	cts.	%	f	%	In-voer	Uit-voer			
1925	159,75	100	2/11,625	100,0	18,75	100,0	61,375	100,0	84,5	100,0	35,87 ⁵	100,0	100	100,0	100,0
1926	153,50	96,1	2/—	67,4	17,50	93,3	55,375	90,2	94,25	111,5	34,—	94,8	112	128	92,2
1927	163,50	100,5	1/6,375	51,6	19,12 ⁵	102,0	46,875	76,4	82,75	97,9	32,62 ⁵	90,9	113	116	95,4
1928	151,50	94,8	-1/0,75	30,2	15,85	84,5	49,625	80,9	75,25	89,1	31,87 ⁵	88,9	118	128	96,4
1929	146,00	91,4	-1/10,25	28,8	13,—	69,3	50,75	82,7	69,25	82,0	27,37 ⁵	76,3	122	132	91,6
1930	141,50	88,6	-1/5,875	16,5	9,60	51,2	32	52,1	60,75	71,8	22,62 ⁵	63,1	124	135	75,5
1931	110,75	69,3	-3	8,4	8,—	42,7	25	40,7	42,50	50,3	15,37 ⁵	42,9	117	136	62,6
Jan. 1930	147,50	93,9	-1/7,375	20,7	11,67 ⁵	62,3	35	57,0	60,50	71,6	26,87 ⁵	74,9	128	136	84,5
Febr. "	147,50	92,3	-8	22,5	11,40	60,8	35	57,0	58,25	68,9	26,37 ⁵	73,5	112	126	81,3
Maart "	147,50	92,3	-1/7,625	21,4	10,70	57,1	35	57,0	62,25	73,7	25,25	70,4	125	131	78,7
April "	147,50	92,3	-1/7,375	20,7	10,55	56,3	35	57,0	59,50	70,4	26,12 ⁵	72,8	115	127	78,7
Mei "	145,00	90,8	-1/6,875	19,3	9,80	52,3	34,75	56,6	58	68,6	25,50	71,1	132	132	76,1
Juni "	145,00	90,8	-1/6,125	17,2	9,77 ⁵	52,1	33	53,8	58	68,6	22,87 ⁵	63,8	131	133	76,1
Juli "	142,50	89,2	-1/5,625	15,8	9,27 ⁵	49,5	31,50	51,3	55,50	65,7	21,75	60,6	138	141	74,2
Aug. "	142,50	89,2	-1/4,875	13,8	8,50	45,3	29,50	48,1	55,25	65,4	20,—	55,7	129	145	73,5
Sept. "	140,00	87,6	-1/4,125	11,6	7,97 ⁵	42,5	28,25	46,0	59,50	70,4	19,25	53,7	122	126	72,3
Oct. "	132,50	82,9	-1/4	11,2	8,62 ⁵	46,0	29	47,3	66,50	78,7	18,75	52,3	128	152	71,6
Nov. "	130,00	81,4	-1/4,375	12,3	8,75	46,7	29	47,3	68,25	80,8	19,37 ⁵	54,0	121	139	71,0
Dec. "	130,00	81,4	-1/4,375	12,3	8,20	43,7	29	47,3	66,75	79,0	19,—	53,0	105	129	69,0
Jan. 1931	125,00	78,2	-1/4,25	11,9	8,20	43,7	28	45,6	66,25	78,4	18,25	50,9	121	132	67,7
Febr. "	125,00	78,2	-1/3,875	10,9	8,20	43,7	26,25	42,8	53	62,7	18,12 ⁵	50,7	96	121	67,1
Maart "	125,00	78,2	-1/3,75	10,5	8,30	44,3	25,50	41,5	45	53,3	18,62 ⁵	51,9	107	140	66,5
April "	125,00	78,2	-1/3,125	8,8	8,57 ⁵	45,7	24,75	40,3	43	50,9	17,50	48,8	110	138	65,8
Mei "	125,00	78,2	-1/3,125	8,8	8,50	45,3	25	40,7	40,25	47,6	15,37 ⁵	42,9	114	141	65,8
Juni "	110,00	68,9	-1/3,125	8,8	8,57 ⁵	45,7	25,75	42,0	39,50	46,7	14,12 ⁵	39,4	127	133	64,5
Juli "	110,00	68,9	-1/3	8,4	8,77 ⁵	48,6	27	44,0	38,25	45,3	15,—	41,8	138	153	62,6
Aug. "	100,00	62,6	-1/2,5	7,0	7,90	42,1	25,50	41,5	38,50	45,6	14,12 ⁵	39,4	122	142	60,6
Sept. "	100,00	62,6	-1/2,375	6,7	7,52 ⁵	40,1	23,75	38,7	37,50	44,4	13,37 ⁵	37,3	125	146	58,7
Oct. "	100,00	62,6	-1/2,375	6,7	7,55	40,3	23	37,5	37,75	44,7	13,25	36,9	119	146	58,7
Nov. "	100,00	62,6	-1/2,25	6,3	7,15	38,1	23	37,5	37	43,8	13,75	38,3	113	132	58,7
Dec. "	82,50	51,6	-1/2,25	6,3	6,75	36,0	23	37,5	35	41,4	12,75	35,5	115	114	54,8
Jan. 1932	82,50	51,6	-1/2,125	6,0	7,35	39,2	23	37,5	32	37,9	13,12 ⁵	36,6	103	107	54,2
Febr. "	82,50	51,6	-1/2	5,6	7,05	37,6	23	37,5	30	35,5	14,50	40,4	86	111	53,5
Maart "	70,00	43,8	-1/1,625	4,6	6,25	33,3	23	37,5	31	36,7	14,75	41,1	87	116	52,9
April "	70,00	43,8	-1/1,5	4,2	5,90	31,5	23	37,5	29,25	34,6	14,—	39,0	89	110	51,6
Mei "	70,00	43,8	-1/1,5	4,2	5,62 ⁵	30,0	23,50	38,3	30,25	35,7	13,25	36,9	89	107	51,0
Juni "	70,00	43,8	-1/1,375	3,9	6,30	33,6	24	39,1	28,50	33,7	12,37 ⁵	34,5	101	116	50,3
Juli "	67,50	42,3	-1/1,375	3,9	6,70	35,7	24	39,1	23,75	28,1	12,37 ⁵	34,5	100	112	49,0
Aug. "	63,00	39,4	-1/1,75	4,9	6,57 ⁵	35,1	24	39,1	22,75	26,9	12,37 ⁵	34,5	95	105	53,7
Sept. "	60,00	37,6	-1/2,125	6,0	6,52 ⁵	34,8	25,25	41,1	23,75	28,1	12,75	35,5			57,1
3 Oct. "	60,00	37,6	-1/1,875	5,3	6,37 ⁵	34,0	27	44,0	23,75	28,1	12,75	35,5			

¹⁾ Jaar- en maandgem. afger. op ¼ pence.

N.B. Alle Pondennoteringen vanaf 21 Sept. zijn op goudbasis omgerekend